

**Procedury obowiązujące
w Szkole Podstawowej
im. Kornela Makuszyńskiego
w Łąncuchowie**

ŁĄNCUCHÓW 2022

Podstawy prawne

- Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz. U. z 2022 r. poz. 2230)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz.1449)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2010 r. Nr 33 poz. 178 ze zm.)
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359, z 2022 r. poz. 2140)
- Ustawa z 6 czerwca 1997 roku Kodeks karny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1138, 1726, 1855)
- Obwieszczenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 4 września 2020 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U. 2020 poz. 1604)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179 poz. 1485 ze zm.)
- Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r . w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno - pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach ((Dz. U. z 2020 r. poz. 1280 oraz z 2022 r. poz. 1594)
- Rozporządzenie MEN z dnia 31 .08.2017 r. w sprawie udzielania i organizacji pomocy psychologiczno - pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 22 lipca 2022 r. w sprawie wykazu zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz przez nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz nauczycieli: pedagogów, pedagogów specjalnych, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych (Dz.U. z 2022 r. poz. 1610)
- Kodeks cywilny - §1 Art. 23, 24 (Dz. U. z 2022 r. poz. 1360)
- Ustawa - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082, z 2022 r. poz. 655, 1079, 1116, 1383, 1700, 1730, 2089)
- Karta Nauczyciela z dnia 26 stycznia 1982r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1762 oraz z 2022 r. poz. 935, 1116, 1700 i 1730)

- Rozporządzenie MEN z dnia 25 maja 2016 r. w sprawie szczegółowego trybu prowadzenia postępowania wyjaśniającego i dyscyplinarnego wobec nauczycieli oraz wznawiania postępowania dyscyplinarnego (Dz. U. 2016, poz. 741 z póź. zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U.2021.1249)
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2021 r. poz. 1882, 2333, 2447, 2448, z 2022 r. poz. 655, 1115, 1488, 1855).
- Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej(Dz. U. z 2022 r. poz. 2057)
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 2 grudnia 2015 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U.2015 poz. 2117 z póź. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 lipca 2017 r. w sprawie szczegółowej organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (Dz.U. 2017 poz. 1319)
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2022 r. poz. 1657, 2280)

Wykaz procedur

Nr	Nazwa procedury	Strona
I	Procedura postępowania nauczyciela z uczniem sprawiającym trudności wychowawcze.	7
II	Procedura postępowania w przypadku naruszenia godności osobistej ucznia.	8
III	Procedura postępowania w sytuacji zastraszania, wymuszania, wywierania presji na terenie szkoły oraz innych rodzajów przemocy psychicznej.	9
IV	Procedura reagowania interwencyjnego wobec przemocy rówieśniczej lub gróźb karalnych.	9
V	Procedura postępowania wobec przemocy domowej	10
VI	Procedura postępowania w przypadku zaistnienia wypadku na terenie szkoły.	12
VII	Procedura postępowania w sytuacji zaistnienia wypadku powodującego ciężkie uszkodzenie ciała lub ze skutkiem śmiertelnym.	13
VIII	Procedura postępowania w sytuacji posiadania przez ucznia przedmiotów niedozwolonych na terenie szkoły.	13
IX	Postępowanie w sytuacji podejrzenia, że uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub środków odurzających	14
X	Procedura postępowania w sytuacjach nieusprawiedliwionej absencji ucznia	16
XI	Procedura postępowania wobec sprawcy/ofiary cyberprzemocy.	17
XII	Procedura postępowania w przypadku zamachu terrorystycznego	18
XIII	Procedura postępowania nauczyciela w przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów	22
XIV	Procedura postępowania w przypadku kradzieży lub zniszczenia	22

Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Łańcuchowie
Wykaz procedur

	mienia szkolnego lub prywatnego, dokonanego na terenie szkoły	
XV	Procedura postępowania wobec osób obcych znajdujących się na terenie szkoły	23
XVI	Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych podczas wycieczki.	23
XVII	Procedura postępowania w sytuacji stwierdzenia palenia tytoniu lub papierosów elektrycznych przez ucznia na terenie szkoły	24
XVIII	Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk.	25
XIX	Procedura postępowania w przypadku naruszenia godności osobistej pracownika szkoły.	25
XX	Procedura postępowania nauczyciela, gdy uczeń uniemożliwia prowadzenie lekcji.	26
XXI	Procedura postępowania w przypadku korzystania przez ucznia z telefonu komórkowego oraz innych nośników dźwięku i obrazu w czasie zajęć lekcyjnych	26
XXII	Procedura przebywania w budynku szkoły.	27
XXIII	Procedura rozpoczynania i kończenia zajęć.	28
XXIV	Procedura przyprowadzania i odbioru dzieci ze szkoły.	28
XXV	Procedura organizacji zajęć dydaktycznych.	30
XXVI	Procedura odbioru dziecka ze świetlicy szkolnej.	30
XXVII	Procedura usprawiedliwiania nieobecności uczniów.	31
XXVIII	Procedura zwolnienia uczniów z zajęć dydaktycznych.	32
XXIX	Procedura postępowania dotycząca zwolnienia ucznia na zawody, konkursy i inne imprezy.	32
XXX	Procedura postępowania w przypadku samowolnego opuszczenia przez ucznia szkoły.	33
XXXI	Procedura postępowania z uczniem, który ma dolegliwości zdrowotne.	33

Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Łańcuchowie
Wykaz procedur

XXXII	Procedura postępowania w przypadku bójek i przemocy słownej wśród uczniów.	33
XXXIII	Procedura postępowania w przypadku zaistnienia dyskryminacji.	34
XXXIV	Procedura postępowania w przypadku powstania szkody lub zniszczenia mienia przez ucznia	35
XXXV.	Procedura postępowania w przypadku kradzieży.	35
XXXVI	Procedura sprawowania opieki nad uczniem w dni wolne od zajęć dydaktycznych	36
XXXVII	Procedura organizowania imprez i uroczystości szkolnych	37
XXXVIII	Procedura organizacji opieki podczas rekolekcji	37
XXXIX	Procedura ewakuacji	38
XL	Procedura postępowania w przypadku zagrożenia chorobą zakaźną.	41
XLI	Procedura kontaktowania się z mediami.	44
XLII	Procedura postępowania z dzieckiem przewlekle chorym	45

I. Procedura postępowania nauczyciela z uczniem sprawiającym trudności wychowawcze.

1. Nauczyciel – wychowawca ma obowiązek przeprowadzenia diagnozy sytuacji szkolnej i rodzinnej uczniów na początku roku szkolnego
2. Podjąć działania wychowawcze zmierzające do rozwiązania problemów szkolnych ucznia min. dostrzegając jego możliwości, mocne strony i zapewniając mu wsparcie ze strony wychowawcy, nauczycieli oraz zespołu specjalistów – psycholog, pedagog, pedagog specjalny, terapeuta pedagogiczny oraz pozostali specjaliści zatrudnieni w szkole.
3. Za naruszenie zasad, na ucznia mogą zostać nałożone kary określone w Statucie szkoły.
4. Udokumentować (notatka służbowa) dyscyplinującą rozmowę wychowawcy z uczniem.
5. Poinformować rodzica o istniejących trudnościach i zapoznać go ze swoim planem działań naprawczych, jednocześnie zobowiązać rodzica do rzetelnej współpracy.
6. Spisać kontrakt uczeń-nauczyciel
 - a) zakres zobowiązań ucznia, czyli jasnych zasad zachowania, których dziecko ma przestrzegać,
 - b) określenie konsekwencji jakie dziecko poniesie w przypadku złamania ustalonych zasad wynikających ze Statutu Szkoły,
 - c) termin na jaki obowiązuje kontrakt i termin spotkania oceniającego,
 - d) informacje o kontrakcie należy przekazać innym nauczycielom, w celu udzielenia wsparcia w realizacji zaproponowanych rozwiązań.
7. Wychowawca lub specjalista mogą zarekomendować rodzicom danego dziecka przeprowadzenie badania w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, rzetelnie informując rodzica o znaczeniu opinii w dalszej edukacji ucznia.
4. W przypadku braku zgody rodzica na przeprowadzenie badań w PPP, gdy zachowanie ucznia może stwarzać zagrożenie bezpieczeństwa, nauczyciel informuje rodzica o dalszych konsekwencjach wynikających ze Statutu szkoły oraz Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.

5. W przypadku wyczerpania w/w procedur i możliwości poprawy zachowania ucznia, oraz jeżeli rodzice notorycznie uchylają się od kontaktów ze szkołą – w przypadku uczniów sprawiających często problemy wychowawcze, szkoła zawiadamia Sąd Rodzinny.

II. Procedura postępowania w przypadku naruszenia godności osobistej ucznia.

1. W przypadku uchybienia przez nauczyciela obowiązków wynikających z art. 6 Karty Nauczyciela, a w rezultacie naruszenia godności osobistej ucznia, prowadzi się wewnątrzszkolne postępowanie wyjaśniające. Dyrektor szkoły zapoznaje się z okolicznościami zdarzenia, prowadzi rozmowę wyjaśniającą z nauczycielem, uczniem, rodzicem (prawnym opiekunem) .
2. Włącza w rozmowę wyjaśniającą wychowawcę klasy oraz w zależności od potrzeby specjalistów. Zapewniając uczniowi odpowiednie wsparcie w zaistniałej sytuacji.
3. Po ustaleniu stanu faktycznego i stwierdzeniu, że nastąpiło naruszenie godności osobistej ucznia, dyrektor ma prawo zastosować wobec nauczyciela konsekwencje w postaci:
 - 1) upomnienia ustnego przy pierwszym zdarzeniu
 - 2) upomnienia pisemnego przy powtórnym zdarzeniu
4. Po czynnościach wyjaśniających stwierdzających, że nie nastąpiło naruszenie godności osobistej ucznia, postępowanie zostaje zakończone, o czym zostają poinformowani zainteresowani.
5. Wszystkie czynności wykonane w ramach postępowania wewnątrzszkolnego dokumentowane są protokołem, który składa się z wyjaśnień uczestników postępowania.
6. Jeżeli postępowanie wewnątrzszkolne potwierdza powtarzające się naruszenie godności osobistej ucznia, po dwukrotnym upomnieniu danego nauczyciela, przy kolejnym zdarzeniu dyrektor szkoły ma obowiązek skierować stosowne zawiadomienie do rzecznika dyscyplinarnego.
7. W przypadku ewidentnego naruszenia godności osobistej ucznia niezwłocznie wszczyna się procedurę postępowania zgodnego z przepisami powszechnie obowiązującymi bez prowadzenia wyżej przedstawionego postępowania.

III. Procedura postępowania w sytuacji zastraszania, wymuszania, wywierania presji na terenie szkoły oraz innych rodzajów przemocy psychicznej.

1. W przypadku zastraszania, wymuszania, wywierania presji na terenie szkoły oraz innych rodzajów przemocy psychicznej muszą być zgłoszone do nauczyciela dyżurującego lub wychowawcy. Wychowawca niezwłocznie informuje dyrektora szkoły i rodziców uczniów obu stron zajścia.
2. Do obowiązków wychowawcy należy wyjaśnienie okoliczności zajścia, w obecności dyrektora szkoły. O fakcie muszą być powiadomieni rodzice ucznia.
3. Wobec winnego ucznia stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.
4. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej w teczce wychowawcy.
5. Zespół specjalistów – psycholog, pedagog, pedagog specjalny, terapeuta pedagogiczny oraz inni specjaliści zatrudnieni w szkole w zależności od potrzeb ucznia obejmują go odpowiednim wsparciem.

IV. Procedura reagowania interwencyjnego wobec przemocy rówieśniczej lub gróźb karalnych.

1. W sytuacji agresywnego zachowania ze strony ucznia każdy członek Rady Pedagogicznej będący świadkiem zdarzenia zobowiązany jest do natychmiastowego przerwania aktu przemocy.
2. W razie trudności w przerwaniu aktu przemocy nauczyciel wysyła innego ucznia w celu sprowadzenia w miejsce zajścia drugiej osoby dorosłej (dyrektora szkoły, nauczyciela, wychowawcy itp.).
3. Nauczyciel zapewnia bezpieczeństwo i ewentualną pomoc medyczną uczestnikom zajścia.
4. O zaistniałej sytuacji nauczyciel powiadamia wychowawcę, a w przypadku nieobecności wychowawcy sam podejmuje dalsze działania.
5. Nauczyciel sporządza notatkę z przebiegu zdarzenia i przekazuje wychowawcy (wychowawcom) uczniów. Pozostaje ona w jego teczce. Wychowawca klasy nawiązuje

kontakt z rodzicami/ prawnymi opiekunami uczniów, powiadamiając ich o zaistniałej sytuacji.

6.O przebiegu zdarzenia wychowawca powiadamia dyrektora szkoły.

7. W sytuacji niemożności przerwania agresji ze strony uczniów lub przewidywania kontynuacji zachowań agresywnych dyrektor szkoły lub wyznaczony przez niego nauczyciel zobowiązany jest do natychmiastowego wezwania do szkoły przedstawiciela policji i niezwłocznego powiadomienia o tym fakcie rodziców/ prawnych opiekunów uczniów.

8.Wychowawca przeprowadza ze sprawcą zajścia rozmowę dyscyplinującą, z której należy sporządzić notatkę.

9.W przypadku występowania powtarzających się ataków agresji ze strony tego samego ucznia, wychowawca klasy zobowiązany jest do podjęcia współpracy z zespołem specjalistów – psycholog, pedagog, pedagog specjalny, terapeuta pedagogiczny.

10. W sytuacji kiedy wdrożone działania nie przynoszą zamierzonego rezultatu wychowawca organizuje spotkanie z rodzicami/ opiekunami prawnymi ucznia w celu ustalenia przyczyn zachowania ucznia, form pomocy, zasad współpracy i konsekwencji danego zachowania.

11. W zależności od sytuacji wychowawca, może zorganizować spotkanie konfrontujące, w którym będą uczestniczyć rodzice i uczniowie.

11. W razie niemożności rozwiązania problemu przez specjalistów zatrudnionych w szkole należy nawiązać współpracę z instytucjami wspierającymi pracę szkoły, np. z policją, sądem rodzinnym .

V. Procedura postępowania wobec przemocy domowej

1. Nauczyciel: w przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat jest ofiarą przemocy w rodzinie, nauczyciel powinien sporządzić notatkę służbową i przekazać informację wychowawcy klasy, dyrektorowi szkoły,

2. Wychowawca:

1) przeprowadza rozmowę z uczniem; buduje relację opartą na zaufaniu, wyjaśnia, że bicie dzieci, to łamanie prawa i poważna sprawa, która wymaga pomocy

- innych, zaufanych osób, np. lekarza lub rzecznika praw ucznia; informuje również o konieczności kontaktu z rodzicami, gwarantując dziecku bezpieczeństwo,
- 2) w miarę potrzeb nawiązuje współpracę z zespołem specjalistów – psychologiem, pedagogiem, pedagogiem specjalnym, terapeutą pedagogicznym, którzy obejmują ucznia odpowiednim wsparciem.
 - 3) nawiązuje pilnie kontakt z rodzicami (jednym z rodziców), informuje o stanie dziecka, np. konieczności przebadania dziecka przez lekarza oraz o konsekwencjach prawnych stosowania przemocy wobec córki/syna,
 - 4) sporządza notatkę opisującą: wygląd dziecka, zabiega o prawidłową integrację dziecka z zespołem klasowym, tworzy atmosferę bezpieczeństwa i pełnej akceptacji,
 - 5) systematycznie współpracuje z rodzicami i nauczycielami uczącymi dziecko,
3. Dyrektor szkoły we współpracy z nauczycielami i specjalistami pracującymi z dzieckiem w przypadku stwierdzenia, że problem krzywdzenia nie wymaga sięgnięcia po środki represji karnej wobec rodziny i izolowania od niej dziecka, że możliwa jest współpraca z rodzicami:
- 1) zaprasza do szkoły rodziców/opiekunów prawnych na spotkanie w obecności np. wychowawcy,
 - 2) zawiera z rodzicami kontrakt o współpracy na rzecz poprawy sytuacji dziecka i rodziny,
 - 3) podejmuje działania wynikające z potrzeb dziecka i rodziny w kierunku:
 - a) wzmocnienia dziecka, udzielenia wsparcia w sytuacji kryzysowej i traumatycznej poprzez zapewnienie mu pomocy psychologiczno - pedagogicznej na terenie szkoły,
 - b) wspierania rodziny poprzez kierowanie do instytucji oferujących, np. poradnictwo, konsultacje psychologiczne, terapię uzależnień, terapię dla sprawców przemocy, grupy wsparcia, warsztaty umiejętności wychowawczych,
 - c) pomocy w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych poprzez zastosowanie procedur mediacyjnych bądź kierowanie do mediatorów,
4. Upoważniony przez dyrektora szkoły pracownik wypełnia „Niebieską Kartę- część A”, wszczynając tym samym procedurę „Niebieskiej Karty”.

5. Dyrektor szkoły lub wychowawca klasy bierze czynny udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego bądź grupy roboczej, która stworzy zintegrowaną strategię pomocy, monitoruje sytuację dziecka i rodziny.
6. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub odmawiają podjęcia działań proponowanych przez szkołę wychowawca klasy upoważniony przez dyrektora szkoły składa niezwłocznie zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do policji, prokuratury lub wnioski o wgląd w sytuację rodziny do Sądu Rodzinnego i Nieletnich.
7. W przypadku zdiagnozowania bezpośredniego zagrożenia zdrowia lub życia dziecka: dyrektor szkoły lub upoważniony przez niego nauczyciel powiadamia policję, wydział rodzinny i nieletnich sądu rejonowego oraz prokuraturę rejonową o popełnieniu przestępstwa, równolegle powiadamia pracownika socjalnego w rejonie,
8. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

VI. Procedura postępowania w przypadku zaistnienia wypadku na terenie szkoły.

1. Każdy pracownik szkoły, który zauważył lub dowiedział się o wypadku powinien niezwłocznie:
 - 1) zapewnić poszkodowanemu opiekę,
 - 2) udzielić pierwszej pomocy (w miarę możliwości),
 - 3) sprowadzić fachową pomoc medyczną (w razie potrzeby).
2. W dalszej kolejności pracownik powiadamia: dyrektora szkoły.
3. Dyrektor szkoły (pod jego nieobecność inny pracownik szkoły) powiadamia rodziców/prawnych opiekunów ucznia, pracownika służby bezpieczeństwa i higieny pracy, organ prowadzący szkołę, radę rodziców.
4. Dyrektor szkoły lub upoważniony przez niego pracownik zabezpiecza miejsce wypadku.
5. Dyrektor szkoły powołuje zespół powypadkowy, który sporządza protokół powypadkowy.

VII. Procedura postępowania w sytuacji zaistnienia wypadku powodującego ciężkie uszkodzenie ciała lub ze skutkiem śmiertelnym.

1. W sytuacji, kiedy nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, należy natychmiast wezwać pogotowie ratunkowe, a do czasu jego przybycia w miarę możliwości udzielać poszkodowanemu pierwszej pomocy.
2. Jeżeli w wyniku wypadku nastąpił zgon osoby poszkodowanej, nauczyciel prowadzący zajęcia edukacyjne zabezpiecza miejsce zdarzenia i natychmiast wzywa na jego miejsce policję oraz dyrektora szkoły.
3. Dyrektor szkoły informuje o zdarzeniu rodziców oraz organ prowadzący szkołę, a w przypadku zatrucia – państwowego inspektora sanitarnego.
4. O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym dyrektor zawiadamia niezwłocznie prokuratora i organ sprawujący nadzór pedagogiczny.
5. Do czasu przybycia policji lub rozpoczęcia prac przez zespół powypadkowy, dyrektor lub upoważniony przez niego pracownik szkoły, zabezpiecza miejsce wypadku w sposób wykluczający dopuszczanie osób niepowołanych tak, by było możliwe pełne ustalenie okoliczności i przyczyn zdarzenia.
6. Grono pedagogiczne oraz specjaliści – psycholog, pedagog, pedagog specjalny i terapeuta pedagogiczny obejmują uczniów wsparciem.
7. Celem ustalenia okoliczności zdarzenia dyrektor powołuje zespół powypadkowy.
8. Naoczny świadek zdarzenia niezwłocznie sporządza notatkę opisującą zdarzenie.

VIII. Procedura postępowania w sytuacjach stwierdzenia posiadania przez ucznia przedmiotów niedozwolonych na terenie szkoły

1. Nauczyciel, który zauważy u ucznia niedozwolone przedmioty zobowiązany jest do:
 - 1) nakłonięcia ucznia do oddania niebezpiecznego przedmiotu,
 - 2) wezwania innego pracownika szkoły w celu sprawowania opieki nad uczniem,
 - 3) poinformowania ucznia o konsekwencjach przewidzianych w Statucie Szkoły,
 - 4) powiadomienia dyrekcji szkoły i wychowawcy klasy oraz w zależności od sytuacji – psychologa, pedagoga, pedagoga specjalnego, terapeutę pedagogicznego.

- 5) powiadomienia i/lub wezwania rodziców/prawnych opiekunów ucznia,
 - 6) sporządzenia notatki służbowej.
2. W przypadku odmowy ucznia oddania niebezpiecznego przedmiotu nauczyciel:
- 1) W celu zapewnienia bezpieczeństwa odizolowuje ucznia, jeżeli użycie zabronionego przedmiotu może stanowić zagrożenie dla życia lub zdrowia innych.
 - 2) Zawiadamia dyrektora szkoły, wychowawcę klasy.
 - 3) Zawiadamia lub wzywa rodziców/prawnych opiekunów ucznia.
 - 4) Wzywa funkcjonariusza policji, który przeprowadza rewizję w obecności rodziców/prawnych opiekunów.
 - 5) Powiadamia kuratora sądowego w sytuacji, gdy uczeń jest pod jego opieką.
 - 6) Sporządza notatkę służbową.

IX. Postępowanie w sytuacji podejrzenia, że uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub środków odurzających

1. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń znajduje się pod wpływem substancji psychoaktywnych, wówczas zobowiązany jest on do natychmiastowego powiadomienia o tym fakcie dyrektora szkoły, wychowawcę klasy oraz w miarę potrzeb nawiązać współpracę ze szkolnymi specjalistami, którzy podejmują działania, mające na celu niwelowanie ww. zachowań ucznia
2. Wychowawca klasy po ocenie sytuacji wzywa rodziców/prawnych opiekunów ucznia do natychmiastowego zgłoszenia się w szkole oraz zawiadamia dyrektora szkoły.
3. Ucznia należy odizolować od rówieśników i pozostawić do czasu zgłoszenia się rodziców/prawnych opiekunów pod opieką osoby dorosłej (innego nauczyciela, pracownika obsługi, itp.)
4. Należy wezwać pogotowie ratunkowe w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia oraz ewentualnego udzielenia pomocy medycznej.
5. W sytuacji, gdy rodzic podejmie decyzję o zabraniu dziecka ze szkoły bez udzielenia w razie potrzeby pomocy przez pogotowie ratunkowe, musi podpisać oświadczenie o rezygnacji z tej pomocy.

6. W przypadku, gdy rodzice odmówią odebrania dziecka ze szkoły o pozostawieniu ucznia w niej czy przewiezieniu go do placówki służby zdrowia decyduje lekarz w porozumieniu z dyrektorem szkoły.
7. W sytuacji, gdy rodzice odmawiają przyścia do szkoły, dyrektor zawiadamia policję, która w przypadku stwierdzenia stanu odurzenia, nietrzeźwości ma możliwość przewiezienia ucznia do określonych miejsc zatrzymania. O fakcie umieszczenia zawiadamia rodziców oraz Sąd Rodzinny.
8. W przypadku braku kontaktu z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia, wychowawca klasy lub dyrektor szkoły zobowiązany jest do natychmiastowego powiadomienia pogotowia ratunkowego, policji z jednoczesnym sporządzeniem notatki służbowej o niemożności nawiązania kontaktu z rodzicami/ prawnymi opiekunami ucznia.
9. W przypadku, gdy uczeń jest pod wpływem substancji psychoaktywnych nie należy dopuścić do samowolnego opuszczenia przez niego szkoły. Trzeba podjąć próbę ustalenia pochodzenia substancji psychoaktywnych.
10. Wszystkie działania podejmowane wobec ucznia wymagają sporządzenia notatki służbowej, którą należy zachować w dokumentacji dyrektora oraz wychowawcy klasy. W oparciu o analizę bieżącej sytuacji ucznia, po zakończeniu incydentu dyrektor szkoły przeprowadza rozmowę dyscyplinującą z uczniem i rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia.
11. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk, nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:
 - 1) w obecności innej osoby (wychowawca, dyrektor, pracownik obsługi itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie, co do ich związku z poszukiwaną substancją; nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji,
 - 2) o swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa,

- 3) w przypadku, gdy uczeń, mimo wezwania odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczek, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję; całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

X. Procedura postępowania w sytuacjach nieusprawiedliwionej absencji ucznia

1. Po stwierdzeniu faktu, iż uczeń opuszcza zajęcia lekcyjne, a jego wysoka absencja nie jest usprawiedliwana przez rodziców, wychowawca klasy zobowiązany jest do skontaktowania się z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia w celu wyjaśnienia przyczyn nieobecności. Powyższy fakt odnotowuje w dzienniku lekcyjnym.
2. W razie braku bezpośredniego kontaktu z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia, wychowawca wysyła pisemne zawiadomienie dotyczące nieobecności w szkole, informując o tym fakcie dyrektora szkoły.
3. Wobec braku informacji zwrotnej ze strony rodziców/prawnych opiekunów ucznia wychowawca klasy wraz z innym nauczycielem składa wizytę w domu ucznia w celu wyjaśnienia okoliczności zaistniałej sytuacji i przeprowadzenia rozmowy dyscyplinującej, po uprzednim umówieniu się na spotkanie. Z przebiegu wizyty wychowawca sporządza notatkę służbową, która pozostaje w tece wychowawcy klasy.
4. W przypadku dalszego braku realizacji obowiązku szkolnego przez ucznia dyrektor szkoły wysyła listem poleconym (za potwierdzeniem odbioru) upomnienie do jego rodziców/prawnych opiekunów.
5. Brak reakcji ze strony rodziców skutkuje wszczęciem postępowania egzekucyjnego; zawiadamia się Urząd Gminy w Milejowie.

6. Dalsze nierealizowanie obowiązku szkolnego przez ucznia skutkuje złożeniem wniosku do Sądu Wydział Rodzinny i Nieletnich w Świdniku o rozeznanie w sytuacji rodzinnej i wydanie odpowiednich zarządzeń opiekuńczych.

XI. Procedura postępowania wobec sprawcy/ofiary cyberprzemocy

1. Każdy pracownik szkoły w sytuacji ujawnienia zjawiska cyberprzemocy zobligowany jest poinformować o sprawie dyrektora lub wychowawcę klasy oraz zespół specjalistów, którzy obejmą ucznia odpowiednim wsparciem.
2. Wychowawca klasy ustala okoliczności zdarzenia i wykonuje szereg czynności mających na celu ustalenie sprawcy zdarzenia (np. ustalenie obecności świadków, rodzaju rozsyłanego materiału).
3. Dyrektor szkoły lub wyznaczony przez niego nauczyciel podejmuje działania zmierzające do zabezpieczenia dowodów.
4. Wychowawca i dyrektor analizują zebrany materiał i podejmują decyzje dotyczące dalszych działań:
 - 1) Gdy nie można wskazać sprawcy cyberprzemocy:
 - a) dyrektor wyznacza osobę, która doprowadza do usunięcia kompromitujących materiałów, np. wspólnie z administratorem serwisu, jeżeli zdjęcie lub film znalazły się w sieci,
 - b) dyrektor lub osoba wyznaczona przez niego powiadamia o zdarzeniu policję lub sąd rodzinny (nie wszystkie przestępstwa są ścigane z urzędu, natomiast większość z nich świadczy o demoralizacji sprawcy);
 - 2) Gdy sprawcą cyberprzemocy jest uczeń naszej szkoły:
 - a) dyrektor powiadamia rodziców sprawcy oraz sąd rodzinny lub policję,
 - b) wychowawca przeprowadza rozmowę ze sprawcą, która ma na celu zobowiązać go do zaprzestania nagannego zachowania i usunięcia zdjęć lub filmów z Internetu,
 - c) dyrektor szkoły informuje rodziców o wszczętym postępowaniu i konsekwencjach wobec dziecka,
 - d) grono pedagogiczne stosuje konsekwencje przewidziane w wewnątrzszkolnych regulacjach.

5. Wychowawca, dyrektor szkoły i zespół specjalistów zapewniają zarówno ofierze jak sprawcy pomoc psychologiczno-pedagogiczną, a w uzasadnionych przypadkach terapeutyczną.
6. Efekty działań psychologicznych są na bieżąco monitorowane i zostają poddane ewaluacji.

XII. Procedura postępowania w przypadku zamachu terrorystycznego

➤ Wtargnięcie napastników do obiektu

1. Poddaj się woli napastników – wykonuj ściśle ich polecenia.
2. Staraj się zwrócić uwagę napastników na fakt, że mają do czynienia z ludźmi (personifikowanie siebie i innych – zwracaj się do uczniów po imieniu – zwiększa szansę ich przetrwania).
3. Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów z jakimś poleceniem. Zapamiętaj szczegóły dotyczące porywaczy i otoczenia – informacje te mogą okazać się cenne dla służb ratowniczych.
4. Staraj się uspokoić dzieci – zapanuj w miarę możliwości nad własnymi emocjami.
5. Dopóki nie zostanie wydane polecenie wyjścia: – nie pozwól dzieciom wychodzić z pomieszczenia oraz wyglądać przez drzwi i okna, – nakaz dzieciom położyć się na podłodze. W chwili podjęcia działań zmierzających do uwolnienia, wykonuj polecenia grupy antyterrorystycznej.
6. UWAGA! Bądź przygotowany na surowe traktowanie przez Policję. Dopóki nie zostaniesz zidentyfikowany, jesteś dla nich potencjalnym terrorystą.
7. Po zakończeniu akcji: – sprawdź obecność dzieci celem upewnienia się, czy wszyscy opuścili budynek - o braku któregokolwiek dziecka poinformuj Policję, – nie pozwól żadnemu z dzieci samodzielnie wrócić do domu, – prowadź ewidencję dzieci odbieranych przez rodziców/osoby upoważnione.

➤ Użycie broni palnej na terenie szkoły

W sytuacji bezpośredniego kontaktu z napastnikiem:

1. Nakaz dzieciom położyć się na podłodze.
2. Staraj się uspokoić dzieci.

3. Dopilnuj, aby dzieci nie odwracały się tyłem do napastników w przypadku polecenia przemieszczania się.
4. Jeżeli terroryści wydają polecenia, dopilnuj, aby dzieci wykonywały je spokojnie – gwałtowny ruch może zwiększyć agresję napastników.
5. O ile to możliwe zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych UWAGA! Nie rozłączaj się i staraj się, jeśli to możliwe, na bieżąco relacjonować sytuację.

Po opanowaniu sytuacji:

1. Upewnij się o liczbie osób poszkodowanych i sprawdź, czy strzały z broni palnej nie spowodowały innego zagrożenia (np. pożaru),
2. Zadzwoń lub wyznacz osobę, która zadzwoni pod jeden z numerów alarmowych
3. Udziel pierwszej pomocy najbardziej potrzebującym,
4. W przypadku, gdy ostrzał spowodował inne zagrożenie podejmij odpowiednie do sytuacji działania.
5. Zapewnij osobom uczestniczącym w zdarzeniu pomoc psychologiczną.

➤ **Postępowanie w sytuacji otrzymania informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego:**

1. Dyrektor powiadamia odpowiednie służby - Policję, Urząd Gminy.
2. Jednocześnie przeprowadza ewakuację budynku zgodnie z procedurami.
3. Osoba, która przyjęła zgłoszenie lub ujawniła przedmiot niewiadomego pochodzenia, co do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia, powinna ten fakt zgłosić służbom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo w danym miejscu, dyrekcji szkoły. Informacji takiej nie należy przekazywać niepowołanym osobom, gdyż jej niekontrolowane rozpowszechnienie może doprowadzić do paniki i w konsekwencji utrudnić przeprowadzenie sprawnej ewakuacji osób z zagrożonego miejsca.
4. Zawiadamiając policję dyrektor podaje następujące informacje:
 - a) rodzaj zagrożenia i źródło informacji o zagrożeniu (informacja telefoniczna),
 - b) ujawniony podejrzany przedmiot,
 - c) treść rozmowy z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego;
 - d) numer telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz dokładny czas jej przyjęcia, adres, numer telefonu i nazwisko osoby zgłaszającej, opis miejsca i wygląd ujawnionego przedmiotu.

5. Wskazane jest uzyskanie od policji potwierdzenia przyjętego zgłoszenia.
- **Ogłoszenie alarmu bombowego oraz procedury postępowania w czasie zagrożenia bombowego:**
 1. Do czasu przybycia policji akcją kieruje dyrektor szkoły lub osoba przez niego wyznaczona. Na miejsce zagrożenia incydem bombowym należy wezwać służby pomocnicze takie jak: pogotowie ratunkowe, straż pożarną, pogotowie gazowe, pogotowie wodno-kanalizacyjne, pogotowie energetyczne.
 2. Po przybyciu policji na miejsce incydem bombowego, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją.
 3. Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów.
 4. Przy braku informacji o konkretnym miejscu podłożenia „bomby”, użytkownicy pomieszczeń służbowych powinni sprawdzić swoje miejsce pracy i jego bezpośrednie otoczenie, pod kątem obecności przedmiotów nieznanego pochodzenia.
 5. Pomieszczenie ogólnodostępne (korytarz, klatki schodowe, toalety) oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne obiektu, sprawdzają i przeszukują służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo w danej instytucji.
 6. Podejrzanych przedmiotów nie wolno dotykać! O ich lokalizacji należy powiadomić dyrektora oraz osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo.
 7. Po ogłoszeniu ewakuacji, należy zachować spokój i opanowanie, pozwoli to sprawnie i bezpiecznie opuścić zagrożony rejon.
 8. Po ogłoszeniu ewakuacji, należy opuścić szkołę, zabierając rzeczy osobiste (torebki, siatki, nesesery itp.)
 9. Identyfikacją i rozpoznawaniem zlokalizowanego ładunku wybuchowego oraz jego neutralizacją zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane jednostki i komórki organizacyjne policji.
- Informacja o podłożeniu bomby
 1. Jeżeli jest to informacja telefoniczna:
 - 1) słuchaj uważnie,
 - 2) zapamiętaj jak najwięcej,
 - 3) jeżeli masz taką możliwość, nagrywaj rozmowę
 - 4) jeśli nie – spróbuj zapisywać informacje,

- 5) zwróć uwagę na szczegóły dotyczące głosu i nawyki mówiącego oraz wszelkie dźwięki w tle,
- 6) nigdy nie odkładaj pierwszy słuchawki,

Jeżeli twój telefon posiada funkcję identyfikacji numeru dzwoniącego

- zapisz ten numer.

2. Jeżeli jest to wiadomość pisemna, zabezpiecz ją tak, aby nikt jej nie dotykał - przekażesz ją Policji.
3. Po zakończeniu rozmowy niezwłocznie zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych
4. Zaalarmuj dyrektora szkoły
5. Dyrektor dzwoni do Kuratorium Oświaty w Lublinie.
6. Powiadom o zagrożeniu personel szkoły oraz uczniów, w sposób nie wywołujący paniki! Dyrektor zarządza ewakuację zgodnie z obowiązującą instrukcją
7. UWAGA! Poinstruuj uczniów o zabraniu ze sobą rzeczy osobistych – plecaków, reklamówek itp.
8. Zabezpiecz ważne dokumenty, pieniądze.
9. Wyłącz lub zleć konserwatorowi wyłączenie dopływu gazu i prądu.
10. W przypadku odnalezienia podejrzanego przedmiotu nie dotykaj go i nie otwieraj.
11. W miarę możliwości ogranicz dostęp osobom postronnym.
12. Dokonaj próby ustalenia właściciela przedmiotu.
13. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń. Wykrycie/ znalezienie bomby (podejrzanego przedmiotu).
14. Nie dotykaj podejrzanego przedmiotu.
15. UWAGA! Jeśli widzisz „bombę” to oznacza, że jesteś w polu jej rażenia.
16. Zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych.
17. Zabezpiecz, w miarę możliwości, rejon zagrożenia w sposób uniemożliwiający dostęp osobom postronnym – głównie uczniom, nie narażaj siebie i innych na niebezpieczeństwo.
18. Usuń z otoczenia wszystkie materiały łatwopalne.
19. Nie używaj w pobliżu podejrzanego ładunku urządzeń radiowych (radiotelefonów, telefonów komórkowych).
20. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń.

➤ **Po wybuchu bomby:**

Oceń sytuację pod kątem ilości osób poszkodowanych i upewnij się, jakiego rodzaju zagrożenia spowodował wybuch.

1. Zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych:
2. Udziel pierwszej pomocy najbardziej potrzebującym.
3. Sprawdź bezpieczeństwo dróg i rejonów ewakuacyjnych, a następnie zarządzaj przeprowadzenie ewakuacji zgodnie z obowiązującą instrukcją.
4. W przypadku, gdy wybuch spowodował inne zagrożenie, podejmij działania odpowiednie do sytuacji.
5. Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń

XIII. Procedura postępowania nauczyciela w przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów:

1. Nauczyciel uniemożliwia dostęp osób postronnych do znalezionych materiałów.
2. Powiadamia dyrektora szkoły.
3. Dyrektor celem zapewnienia bezpieczeństwa przebywającym na terenie szkoły ogłasza ewakuację szkoły zgodnie z opracowaną procedurą.
4. Dyrektor powiadamia służby ratownicze (straż pożarną, policję) oraz Lubelskiego Kuratora Oświaty.

XIV. Procedura postępowania w przypadku kradzieży lub zniszczenia mienia szkolnego lub prywatnego, dokonanego na terenie szkoły:

1. O fakcie kradzieży lub zniszczenia bezzwłocznie powiadamy dyrektora szkoły.
2. Dyrektor szkoły po przyjęciu zawiadomienia, w zależności od rodzaju zaistniałej szkody prowadzi wyjaśnienia sam lub przekazuje sprawę policji lub wychowawcy.
3. Dyrektor szkoły lub wyznaczona przez niego osoba bezzwłocznie zawiadamia rodziców ucznia poszkodowanego oraz podejrzanego o dokonanie kradzieży lub zniszczenia o podjętych działaniach mających na celu wyjaśnienie sprawy.
4. Dyrektor lub wyznaczona przez niego osoba wyjaśniająca sprawę dokonuje wpisu uwagi do dzienniczka ucznia oraz sporządza notatkę służbową.

5. Rodzice ucznia, który dokonał kradzieży lub zniszczenia zobowiązani są do naprawienia szkody.

XV. Procedura postępowania wobec osób obcych znajdujących się na terenie szkoły

1. Każdy, kto nie jest aktualnie uczniem bądź pracownikiem szkoły jest osobą obcą (z wyłączeniem rodziców lub opiekunów prawnych, którzy są osobami uprzywilejowanymi).
2. W przypadku, gdy jest to rodzic lub opiekun prawny ucznia albo inna osoba, która chce skontaktować się z nauczycielem, należy ją skierować do pokoju nauczycielskiego lub sekretariatu i poinformować o godzinie rozpoczęcia najbliższej przerwy.
3. W przypadku, gdy jest to rodzic lub opiekun zgłaszający się po odbiór dziecka, powinien oczekiwać na dziecko na terenie szkoły.
4. W innych przypadkach każdy pracownik szkoły ma prawo żądać informacji o celu pobytu osoby obcej i poprosić o opuszczenie terenu szkoły.
5. W przypadku, gdy osoba obca odmawia podania celu wizyty, zachowuje się agresywnie, bądź stwarza zagrożenie dla osób przebywających w szkole, należy niezwłocznie poinformować dyrekcję szkoły, która podejmuje odpowiednie działania.

XVI. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych podczas wycieczki.

1. Nauczyciel odizolowuje ucznia od reszty uczniów - będących uczestnikami wycieczki, ale ze względu na bezpieczeństwo pozostawia go pod opieką osoby dorosłej.
2. W razie potrzeby, osoby przejmujące opiekę nad uczniem wzywają lekarza w celu ewentualnego udzielania pomocy medycznej.
3. Kierownik wycieczki powiadamia dyrektora szkoły i rodziców (prawnych opiekunów) ucznia o zaistniałej sytuacji.

4. Jeżeli uczeń jest agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorznięcia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób, kierownik wycieczki wzywa policję.
5. Rodzice (opiekunowie) są zobowiązani do odbioru dziecka w sytuacjach kryzysowych na własny koszt, zgodnie z podpisaną deklaracją.
6. Gdy rodzic (prawny opiekun) odmówi odebrania dziecka, lub przybędzie po dziecko w stanie nietrzeźwym o przewiezieniu ucznia do placówki służby zdrowia lub przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia, w porozumieniu z kierownikiem wycieczki.
7. Zdarzenie zostaje udokumentowane przez kierownika wycieczki poprzez sporządzenie notatki służbowej.
8. Z powodu zaistniałej sytuacji wobec ucznia zostaną nałożone odpowiednie kary wynikające ze Statutu szkoły oraz procedury postępowania nauczyciela z uczniem sprawiającym trudności wychowawcze. Uczeń w miarę potrzeb zostanie objęty wsparciem zespołu specjalistów.
9. W przypadku braku kontaktu z rodzicem bezzwłocznie powiadamia się policję.

XVII. Procedura postępowania w sytuacji stwierdzenia palenia tytoniu lub papierosów elektrycznych przez ucznia na terenie szkoły.

1. Nauczyciel nakazuje uczniowi zwrot papierosów i informuje o zdarzeniu wychowawcę klasy.
2. Wychowawca powiadamia o zdarzeniu rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i odnotowuje ten fakt w dzienniczku lub zeszytzie ucznia.
3. W przypadku odmowy oddania przez ucznia papierosów, wychowawca natychmiast wzywa rodziców (prawnych opiekunów) ucznia do szkoły.
4. Wychowawca w porozumieniu z dyrektorem przeprowadza rozmowę z uczniem i jego rodzicami.
5. Z powodu zaistniałej sytuacji wobec ucznia zostaną nałożone odpowiednie kary wynikające ze Statutu szkoły oraz procedury postępowania nauczyciela z uczniem sprawiającym trudności wychowawcze. Uczeń w miarę potrzeb zostanie objęty wsparciem zespołu specjalistów.

XVIII. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk.

1. Nauczyciel, zachowując środki ostrożności, zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (*o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych*), ustalić do kogo należy znaleziona substancja.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły, który wzywa policję.
3. Po przyjeździe policji nauczyciel niezwłocznie przekazuje funkcjonariuszom zabezpieczoną substancję i informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.
4. Nauczyciel dokumentuje zdarzenie, sporządzając notatkę służbową.

XIX. Procedura postępowania w przypadku naruszenia godności osobistej pracownika szkoły.

1. W przypadku naruszenia godności osobistej nauczyciel lub inny pracownik informuje o zdarzeniu dyrektora szkoły i sporządza notatkę opisującą zdarzenie.
2. Dyrektor ustala przebieg zajścia i świadków zdarzenia, przeprowadza z nimi rozmowę.
3. Dyrektor wzywa do szkoły rodziców (opiekunów prawnych) ucznia, informuje o zdarzeniu i dalszym postępowaniu wobec ucznia.
4. Zawiadomienie policji odbywa się na wniosek poszkodowanego pracownika szkoły (nauczyciel, podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, korzysta z ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks karny Dz.U.Nr 88, poz.553, z późn. zm.).
5. W sytuacji wyjątkowej (zagrożenia życia, nieobecności dyrektora) nauczyciel/pracownik szkoły zawiadamia niezwłocznie o zdarzeniu policję.

XX. Procedura postępowania nauczyciela, gdy uczeń uniemożliwia prowadzenie lekcji.

1. Nauczyciel prowadzący zajęcia upomina słownie ucznia, przeprowadza z nim rozmowę, a w przypadku braku reakcji, informuje o zachowaniu rodziców (opiekunów prawnych) ucznia osobiście lub wpisując odpowiednią notatkę do dzienniczka lub zeszytu przedmiotowego. Na kolejnej lekcji kontroluje fakt zapoznania się rodzica z notatką.
2. Nauczyciel po przeprowadzonych zajęciach informuje o zdarzeniu wychowawcę i sporządza odpowiednią notatkę w dzienniku wychowawcy.
3. W sytuacji wymagającej natychmiastowej interwencji innych osób nauczyciel prosi o pomoc innego nauczyciela lub pracownika obsługi.
4. Korzystając z pomocy przybyłej osoby nauczyciel prowadzący lekcję przekazuje ucznia pod opiekę wychowawcy, innego nauczyciela lub pracownika obsługi.
5. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem, celem ustalenia przyczyn niewłaściwego zachowania oraz informuje o konsekwencjach takiego zachowania.
6. Wychowawca powiadamia rodziców (opiekunów prawnych) ucznia o zaistniałej sytuacji.
7. Jeśli pojedyncze działania nie przynoszą efektów, a uczeń wciąż uniemożliwia prowadzenie lekcji, należy podjąć cykliczne rozmowy z uczniem oraz zaproponować rodzicom dziecka skorzystanie ze specjalistycznej pomocy.

XXI. Procedura postępowania w przypadku korzystania przez ucznia z telefonu komórkowego oraz innych nośników dźwięku i obrazu w czasie zajęć lekcyjnych.

1. Uczniom zabrania się korzystania z telefonów komórkowych w czasie zajęć edukacyjnych, uroczystości szkolnych i innych zajęć wynikających z ceremoniału szkoły.

2. W czasie lekcji telefon komórkowy ucznia powinien być wyłączony i schowany w plecaku (chyba, że nauczyciel postanowi inaczej).
3. Uczniom zabrania się korzystania z telefonów komórkowych bez zgody nauczyciela - opiekuna w czasie imprez okolicznościowych poza terenem szkoły, jeżeli reprezentuje szkołę.
4. Uczniom zabrania się korzystać ze sprzętu elektronicznego zapisującego i odtwarzającego obraz i dźwięk podczas zajęć edukacyjnych, chyba że decyzję o konieczności ich użycia podejmie wychowawca lub nauczyciel.
5. Po stwierdzeniu naruszenia zasad przez ucznia nauczyciel nakazuje wyłączenie aparatu oraz przejmuje urządzenie. Do zakończenia zajęć edukacyjnych przechowuje go w klasie.
6. Podczas przerwy międzylekcyjnej oddaje telefon wychowawcy, który informuje rodziców. Rodzice podejmują decyzję dotyczącą odbioru telefonu dziecka, jednak telefon pozostaje w depozycie u wychowawcy do końca zajęć edukacyjnych w danym dniu.
7. Uczeń ma prawo w obecności nauczyciela wyjąć z telefonu kartę pamięci oraz kartę SIM.
8. Z powodu zaistniałej sytuacji wobec ucznia zostaną nałożone odpowiednie kary wynikające ze Statutu szkoły oraz procedury postępowania nauczyciela z uczniem sprawiającym trudności wychowawcze. Uczeń w miarę potrzeb zostanie objęty wsparciem zespołu specjalistów.
9. W wyjątkowych przypadkach, w czasie trwania lekcji, rodzic (opiekun prawny) może skontaktować się z uczniem dzwoniąc do sekretariatu szkoły.
10. Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za kradzież i uszkodzenie telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych będących własnością ucznia, z których korzysta on na terenie szkoły.

XXII. Procedura przebywania w budynku szkoły.

1. Przebywanie osób postronnych w budynku szkoły podlega kontroli przez nauczycieli dyżurujących oraz innych pracowników szkoły.
2. Korytarze szkolne są monitorowane.

3. Dopuszcza się przebywania rodziców/prawnych opiekunów uczniów na korytarzach bezpośrednio przed rozpoczęciem i zakończeniem lekcji oraz uroczystości szkolnych.

XXIII. Procedura rozpoczynania i kończenia zajęć szkolnych.

1. Uczniowie przychodzą do szkoły nie wcześniej niż 15 minut przed rozpoczęciem zajęć lekcyjnych.
2. Podczas trwania lekcji uczniowie nie mogą przebywać na korytarzu szkolnym.
3. Uczniowie podczas pobytu w szkole są pod stałą opieką nauczycieli.
4. Rodzice/prawni opiekunowie uczniów klas I – III odbierają swoje dzieci zaraz po zakończeniu zajęć szkolnych. Jeśli dziecko uczęszcza do świetlicy, to rodzice osobiście je odbierają, informując o tym fakcie nauczyciela świetlicy lub zgłaszają pisemną informację o samodzielnym wyjściu dziecka ze świetlicy do domu.
5. Rodzice/prawni opiekunowie uczniów klas I – III, którzy nie mogą osobiście odebrać dziecka, zobowiązani są do przekazania nauczycielowi informacji w formie pisemnej (w nagłych przypadkach telefonicznie), kto w danym dniu zabierze dziecko ze szkoły. Zgłaszają te sytuacje wychowawcy klasy oraz – jeśli dziecko korzysta ze świetlicy – także nauczycielowi świetlicy.
6. Po zakończonych zajęciach uczniowie klas I – III nie korzystający ze świetlicy sprowadzani są przez nauczyciela mającego z nimi ostatnią lekcję. Tam odbierani są przez rodziców.

XXIV. Procedura przyprowadzania i odbioru dzieci ze szkoły.

I. Przyprowadzanie dzieci do szkoły:

1. Szkoła przyjmuje dzieci od godziny 7.30 – dzieci dojeżdżające autobusem szkolnym, pozostałe dzieci od godziny 7.45.
2. Dzieci dojeżdżające mają zapewnioną opiekę nauczycieli, którzy odbierają je z autobusu i przyprowadzają do szkoły. Od tego czasu uczniowie zostają pod opieką tych nauczycieli.

II. Odbiór dzieci ze szkoły:

1. Na początku roku szkolnego wychowawca klas I-III zobowiązany jest zebrać od rodziców pisemną deklarację o zapewnieniu bezpieczeństwa dziecku w drodze do i ze szkoły przez rodziców /prawnych opiekunów.
2. Nauczyciel odprowadza dzieci po zajęciach do świetlicy, przekazuje opiekę nad nimi wychowawcy świetlicy następnie sprowadza pozostałych uczniów do szatni.
3. Osoba odbierająca dziecko ze szkoły nie może być pod wpływem alkoholu ani środków odurzających.
4. W przypadku stwierdzenia, że rodzic/opiekun prawny zgłosił się po dziecko w stanie wskazującym na nietrzeźwość, należy nakazać osobie nietrzeźwej opuścić teren szkoły, wezwać do szkoły drugiego rodzica lub innego opiekuna dziecka.
Jeżeli wezwanie innego opiekuna jest niemożliwe, a nietrzeźwy rodzic odmawia opuszczenia szkoły i żąda wydania dziecka, twierdząc, że nie jest pod wpływem alkoholu, należy zawiadomić o tym fakcie dyrektora szkoły lub osobę pełniącą dyżur, aby podjęła decyzję czy należy wezwać policję.
5. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły nie może odprowadzać ucznia do domu.
6. Gdy rodzic/opiekun prawny lub osoba pisemnie do tego upoważniona chce z uzasadnionych powodów odebrać dziecko ze szkoły w czasie zajęć edukacyjnych, zgłasza ten fakt wychowawcy lub nauczycielowi uczącemu w danym czasie w klasie.
7. W przypadku złego samopoczucia dziecka lub innych okoliczności wychowawca lub nauczyciel mający w tym czasie lekcje z uczniem, informuje telefonicznie rodzica o zaistniałej sytuacji. Jeżeli rodzic nie może odebrać dziecka osobiście, wskazuje osobę, która to uczyni. Wskazana przez rodziców osoba musi przy odbiorze dziecka okazać się dowodem tożsamości. Odbiór dziecka potwierdza czytelnym podpisem w sekretariacie szkoły.
8. Wychowawca gromadzi i przechowuje oświadczenia w teczce wychowawcy do końca roku szkolnego.
9. Wychowawca klasy I–III zamieszcza nazwiska dzieci posiadających pozwolenie na samodzielny powrót w teczce wychowawcy.
10. Sporadyczny, samodzielny powrót dziecka udokumentowany jest stosownym oświadczeniem, które mają obowiązek złożyć rodzice/prawni opiekunowie. Wychowawca informuje o tym innych nauczycieli, prowadzących ostatnią lekcję w klasie.

11. Życzenie rodziców dotyczące nie odbierania dziecka przez jednego z rodziców musi być poświadczane przez orzeczenie sądowe.

XXV. Procedura organizacji zajęć dydaktycznych.

1. Czas zajęć lekcyjnych trwa od początku pierwszej lekcji do końca ostatniej, zgodnie z planem zajęć uczniów.
2. Dzwonek rozpoczyna i kończy zajęcia lekcyjne.
3. Uczniowie pozostają w szkole w czasie trwania ich zajęć lekcyjnych. Nie mogą samowolnie oddalać się poza jej budynek.
4. Nauczyciel na każdej lekcji sprawdza listę obecności, zaznacza nieobecności i na bieżąco notuje spóźnienia.
5. Uczeń jest poinformowany o planowanych zmianach w planie lekcji przez wychowawcę lub innych nauczycieli. Informacja zostaje zapisana w zeszycie kontaktów z rodzicami.
6. Po zakończonych zajęciach klasa jest zobowiązana pozostawić porządek w sali. Odpowiadają za to wszyscy uczniowie.
7. Po zakończeniu każdej lekcji nauczyciel jest zobowiązany do zamknięcia sali lekcyjnej na klucz oraz odwieszenia go w wyznaczone miejsce. Uczniowie spędzają przerwy na korytarzu szkolnym.
8. Uczniowie są zobowiązani przestrzegać zasad BHP, w salach lekcyjnych, w których odbywają poszczególne zajęcia.
9. Opiekunowie pomieszczeń, w których są oddzielne regulaminy zapoznają z nimi uczniów na początku września.

XXVI. Procedury odbioru dzieci ze świetlicy szkolnej.

1. Dziecko ze świetlicy szkolnej mogą odebrać rodzice (prawni opiekunowie) lub inne upoważnione pisemnie osoby dorosłe wpisane w Karcie zapisu dziecka do świetlicy.

2. W wyjątkowych sytuacjach uczeń może być odebrany przez osobę, której danych rodzic (opiekun prawny) nie umieścił w Karcie zapisu dziecka do świetlicy, jeśli ta osoba posiada pisemne upoważnienie od rodziców (opiekunów prawnych).
3. Dziecko może samodzielnie opuścić świetlicę tylko w przypadku pisemnego oświadczenia rodzica. W oświadczeniu powinna być podana: data, godzina wyjścia dziecka ze świetlicy, imię i nazwisko osoby podpisującej oświadczenie, czytelny podpis.
4. Rodzic (opiekun prawny) nie ma możliwości telefonicznego zwolnienia dziecka do domu o ile wcześniej nie uzgodni tego z wychowawcą klasy lub dyrektorem szkoły.
5. Rodzic (opiekun prawny) zobowiązany jest do punktualnego odbioru dziecka ze świetlicy. W sytuacjach sporadycznych rodzic jest zobowiązany powiadomić telefonicznie wychowawcę świetlicy o spóźnieniu.
6. W przypadku nieodebrania dziecka i braku kontaktu ze strony rodziców (opiekunów prawnych), wychowawca kontaktuje się telefonicznie z rodzicami (opiekunami prawnymi).
7. W przypadku braku kontaktu z rodzicami (opiekunami prawnymi) wychowawca powiadamia policję.
8. Nie wydaje się dziecka rodzicom (opiekunom prawnym) lub osobom upoważnionym do odbioru, jeżeli są w stanie wskazującym na spożycie alkoholu lub środków odurzających. Wychowawca powiadamia dyrektora szkoły. Dziecko pozostaje pod opieką nauczyciela do czasu powiadomienia innych członków rodziny o zaistniałym fakcie. W przypadku braku możliwości odbioru dziecka przez inną osobę upoważnioną do odbioru, wychowawca wzywa policję.

XXVII. Procedura usprawiedliwiania nieobecności uczniów.

1. Rodzic/prawny opiekun pisemnie lub telefonicznie usprawiedliwia uzasadnione nieobecności w terminie 7 dni od powrotu dziecka do szkoły.
2. Za uzasadnioną nieobecność uznawane są: choroba, pobyt w szpitalu, sanatorium, wizyty lekarskie, badania specjalistyczne, wypadki, zdarzenia losowe. Inne przyczyny

nieobecności są nieuzasadnione i nie będą uwzględniane. Decyzję, czy daną nieobecność uznać za uzasadnioną, podejmuje wychowawca.

3. O dłuższej, trwającej powyżej 20 godzin, przewidywanej nieobecności (np. choroba, pobyt w szpitalu, sanatorium), rodzice/prawni opiekunowie zobowiązani są niezwłocznie powiadomić wychowawcę lub pracownika sekretariatu – osobiście lub telefonicznie.
4. Jeżeli nieobecność ucznia się przedłuża, a wychowawca nie posiada żadnej wiedzy, co do powodów nieobecności, natychmiast uruchamia procedury dotyczące uchylania się od realizacji obowiązku szkolnego.
5. Wychowawca na bieżąco podlicza w dzienniku frekwencję i uzupełnia miesięczne zestawienie nieobecności uczniów.
6. Wychowawca uwzględnia nieusprawiedliwione nieobecności przy wystawianiu oceny zachowania, zgodnie z kryteriami zapisanymi w Statucie szkoły.

XXVIII. Procedura zwalniania uczniów z zajęć dydaktycznych.

1. Uczeń może być zwolniony z zajęć lekcyjnych w danym dniu przez wychowawcę lub nauczyciela prowadzącego lekcje tylko poprzez osobisty odbiór dziecka przez rodzica/prawnego opiekuna i odnotowanie tej informacji w *zeszycie indywidualnych wyjść*.
2. Uczeń posiadający stałe lub czasowe zwolnienie z zajęć wychowania fizycznego (na podstawie pisemnej decyzji dyrektora szkoły) oraz nieuczęszczający na lekcje religii, jeżeli są to zajęcia pierwsze lub ostatnie w danym dniu, może – na podstawie pisemnej prośby rodziców/prawnych opiekunów – nie uczestniczyć w nich.

XXIX. Procedura postępowania dotycząca zwalniania uczniów na zawody, konkursy i inne imprezy.

1. Uczeń, który jest zwolniony na zawody sportowe, konkursy przedmiotowe i inne konkursy ma zaliczoną obecność w szkole.
2. Nauczyciel organizujący wyjście sporządza w 2 egzemplarzach imienną listę uczestników, uwzględniając na niej cel wyjścia lub wyjazdu (koniecznie z podaniem

klasy) i wywiesza ją 1 – 2 dni wcześniej na tablicy informacyjnej w pokoju nauczycielskim, druga listę pozostawia u dyrektora szkoły.

3. Organizator imprezy zapoznaje z listą wychowawcę klasy danego ucznia, który podpisem potwierdza zwolnienie ucznia z lekcji, odnotowując ten fakt w dzienniku lekcyjnym symbolem – zw.(zwolniony).
4. W przypadku wyjść zbiorowych uczniowie, którzy nie uczestniczą w imprezie z różnych przyczyn, a są tego dnia w szkole, pozostają pod opieką nauczyciela wyznaczonego przez dyrektora szkoły.

XXX. Procedura postępowania w przypadku samowolnego opuszczenia szkoły przez ucznia

1. W przypadku samowolnego opuszczenia zajęć przez ucznia, nauczyciel, na którego zajęciach miało to miejsce, zobowiązany jest zaznaczyć nieobecność ucznia na lekcji oraz niezwłocznie powiadomić wychowawcę lub dyrektora.
2. Wychowawca lub dyrektor powiadamia telefonicznie o zaistniałej sytuacji rodzica/prawnego opiekuna, w przypadku braku kontaktu z rodzicami/prawnymi opiekunami, powiadamia policję.

XXXI. Procedura postępowania z uczniem, który ma dolegliwości zdrowotne na lekcji

W przypadku stwierdzenia, że uczniowi coś dolega podczas lekcji, podejmuje się następujące działania:

1. Nauczyciel kontaktuje się z wychowawcą klasy lub dyrektorem, który telefonicznie ustala z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia formę powrotu dziecka do domu.
2. Jeśli zdarzył się wypadek na terenie szkoły, w wyniku którego uczeń utracił przytomność lub ma silne dolegliwości bólowe:
 - 1) nauczyciel wzywa służby ratunkowe (pogotowie ratunkowe), powiadamia o tym fakcie rodziców/opiekunów prawnych dziecka;
 - 2) powiadamia dyrektora o zaistniałej sytuacji;
 - 3) uczeń nie może pozostać bez opieki.

3. Uczeń w miarę potrzeb zostanie objęty wsparciem zespołu specjalistów – przez psychologa, pedagoga, pedagoga specjalnego i terapeutę pedagogicznego.

XXXII. Procedura postępowania w przypadku bójek i przemocy słownej wśród uczniów.

1. Każdy nauczyciel, który zauważył bójkę lub kłótnię słowną, powinien:
 - 1) rozłączyć uczestników bójki lub przerwać kłótnię,
 - 2) upomnieć osoby, które stosują względem siebie przemoc,
 - 3) wpisać uwagi dotyczące zachowania uczniów w dziennikach lekcyjnych i dziennikach ucznia lub w zeszycie ucznia,
 - 4) poinformować o incydencie wychowawcę.
2. Wychowawca przeprowadza indywidualne rozmowy z uczestnikami incydentu i ustala jego przyczynę.
3. Wychowawca zobowiązuje uczniów biorących udział w bójce lub stosujących przemoc słowną do zmiany swojej postawy.
4. W przypadku ucznia często popadającego w konflikty lub takiego, który stworzył swoim zachowaniem realne zagrożenie dla zdrowia innych, wychowawca wzywa na rozmowę rodziców/prawnych opiekunów ucznia, informuje o negatywnych zachowaniach i uświadamia o ich konsekwencjach.
5. Jeżeli powyższe działania nie przynoszą skutku, wychowawca stosuje odpowiednie kary przewidziane w *Statucie Szkoły* i informuje dyrektora szkoły.
6. Uczeń w miarę potrzeb zostanie objęty wsparciem zespołu specjalistów – psycholog, pedagog, pedagog specjalny.

XXXIII. Procedury postępowania w przypadku zaistnienia dyskryminacji.

1. Nauczyciel, który zauważy zachowanie o podłożu dyskryminacyjnym ucznia lub zostanie o nim poinformowany zgłasza ten fakt wychowawcy klasy oraz specjalistom szkolnym, którzy obejmują ucznia odpowiednim wsparciem.
2. Wychowawca przeprowadza rozmowę w celu ustalenia okoliczności zdarzenia oraz sporządza notatkę w dzienniku wychowawcy.
3. Wychowawca informuje o zaistniałym zdarzeniu rodziców/ prawnych opiekunów.

4. Jeżeli zachowania o podłożu dyskryminacyjnym powtarzają się, wychowawca informuje dyrektora szkoły.
5. Dyrektor przeprowadza rozmowę z uczniem w obecności rodziców/ prawnych opiekunów.
6. W sytuacji, kiedy uczeń w dalszym ciągu zachowuje się niestosownie dyrektor wraz z wychowawcą ucznia kieruje wnioskiem do sądu rodzinnego o zastosowanie środka wychowawczego zapobiegającego demoralizacji ucznia.

XXXIV. Procedura postępowania w przypadku powstania szkody lub zniszczenia mienia przez ucznia

1. Świadek zdarzenia (uczeń, nauczyciel, pracownik szkoły) przekazuje informację o zaistniałym zdarzeniu wychowawcy ucznia, który dopuścił się czynu zabronionego lub – w przypadku nieobecności wychowawcy – bezpośrednio dyrektorowi.
2. Wychowawca klasy przeprowadza rozmowę z uczniem (sprawcą czynu), podkreślającą naganność postępowania i informuje go o przewidywanych konsekwencjach.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia. Przekazuje im informację dotyczącą wyrządzonej szkody i ustala formę naprawy szkody. Jednocześnie przypomina rodzicom/prawnym opiekunom o ich odpowiedzialności za wychowanie dziecka, podkreślając obowiązek wpojenia zasad wyłączających wyrządzanie szkód, naruszanie zasad współżycia społecznego, niszczenie mienia, popełnianie wykroczeń czy przestępstw oraz o ponoszeniu przez nich odpowiedzialności za ewentualne błędy wychowawcze.
4. W przypadku, gdy rodzice/prawni opiekunowie odmawiają dobrowolnego naprawienia wyrządzonej szkody, wychowawca przekazuje sprawę do dyrektora szkoły.
5. Dyrektor szkoły przeprowadza rozmowę z uczniem i jego rodzicami/prawnymi opiekunami, informując ich o dalszej procedurze postępowania. W razie konieczności rozmowa przeprowadzana jest w obecności dzielnicowego.
6. Dyrektor szkoły podejmuje decyzję o skierowaniu sprawy do Sądu Rodzinnego.
7. Dalsze postępowanie leży w kompetencji w/w instytucji.

XXXV. Procedura postępowania w przypadku kradzieży

1. Poinformowanie przez wychowawcę do 30 września każdego roku uczniów i rodziców/prawnych opiekunów o tym, że:
 - 1) nie należy przynosić do szkoły rzeczy, które są cenne dla uczniów - robią to na własną odpowiedzialność.
2. Bezpośrednio po zauważeniu kradzieży poszkodowany powinien zgłosić ten fakt wychowawcy klasy lub innemu nauczycielowi.
3. Wychowawca przeprowadza rozmowę ze świadkami – jeśli tacy są wskazani.
4. Jeśli świadkowie lub osoba poszkodowana nie wskazuje sprawcy kradzieży, należy:
 - 1) poinformować rodziców/prawnych opiekunów poszkodowanego o kradzieży,
 - 2) przekazać rodzicom/prawnym opiekunom informacje o możliwości zgłoszenia tego faktu policji.
5. Jeśli świadkowie lub osoba poszkodowana wskazuje sprawcę kradzieży, należy:
 - 1) wezwać rodziców/prawnych opiekunów zainteresowanych stron,
 - 2) przeprowadzić mediacyjną rozmowę wychowawczą rodziców/prawnych opiekunów i uczniów.
6. Wychowawca klasy, w której miało miejsce takie zdarzenie, ma obowiązek przeprowadzenia pogadank na temat kradzieży – samodzielnie lub z pomocą kompetentnych osób (policjant, psycholog).

XXXVI. Procedura sprawowania opieki nad uczniem w dni wolne od zajęć dydaktycznych

1. W dni wolne od zajęć dydaktycznych (nie dotyczy sobót i niedziel) szkoła może zapewnić opiekę uczniom, na prośbę rodziców/prawnych opiekunów.
2. Rodzice/prawni opiekunowie składają pisemną informację – wychowawcom klasy w terminie przynajmniej trzech dni przed dniem wolnym.
3. Uczniowie zgłoszeni przez rodziców/prawnych opiekunów przebywają pod opieką nauczycieli pełniących dyżur.

4. W tym dniu odbywają się zajęcia opiekuńczo – wychowawcze, a obecność uczniów jest odnotowana na liście obecności .

XXXVII. Procedura organizowania imprez i uroczystości szkolnych

1. Nauczyciele szkoły organizują imprezy, dyskoteki i uroczystości, które mogą mieć charakter działań klasowych, międzyklasowych, środowiskowych, międzyszkolnych.
2. Imprezy odbywają się zgodnie z harmonogramem, przyjętym przez Radę Pedagogiczną.
3. Osoby wskazane w harmonogramie jako odpowiedzialne za organizację zobowiązane są do:
 - 1) uzgodnienia szczegółów dotyczących przebiegu imprezy (scenariusz przebiegu imprezy, w razie potrzeby zgody rodziców) z dyrektorem szkoły przed podaniem ich do wiadomości zainteresowanym,
 - 2) zapewnienia bezpieczeństwa poprzez organizację dyżurów nauczycieli.

XXXVIII. Procedura organizacji opieki podczas rekolekcji

1. Opiekę nad uczniami w czasie rekolekcji sprawuje katecheta.
 2. Udział nauczycieli w zajęciach rekolekcyjnych w pomieszczeniach sakralnych jest całkowicie dobrowolny.
 3. Dyrektor nie może zmusić nauczyciela do udziału w zajęciach rekolekcyjnych w pomieszczeniach sakralnych. Obowiązki nauczycieli związane z odbywającymi się rekolekcjami nie mogą być podłożem konfliktów sumienia kadry pedagogicznej.
 4. Nauczyciel nie jest zwolniony z obowiązku zapewnienia uczniom bezpieczeństwa podczas zajęć organizowanych przez szkołę zarówno w szkole, jak i poza jej obiektami, stanowią o tym przepisy art. 39 ust. 1 pkt 5a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.) oraz § 2 rozporządzenia Ministra Edukacji narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 z późn. zm.). Tak więc w przypadku, gdy grupa uczniów uczęszczająca na rekolekcje jest za
- str. 37

duża by bezpieczeństwo mógł zapewnić tylko katecheta, dyrektor szkoły może zobowiązać innych nauczycieli do jej zapewnienia.

5. W czas rekolekcji nauczyciele muszą pozostawać do dyspozycji dyrektora szkoły, który może powierzać im różne zadania i obowiązki.

6. Uczniom, którzy nie uczestniczą w rekolekcjach, szkoła zapewnia opiekę.

XXXIX. Procedura ewakuacji .

1. Ścisłe stosować się do przekazywanych zaleceń.
2. Wyłączyć i zabezpieczyć wszystkie urządzenia elektryczne (za wyjątkiem sytuacji wyczuwalnej obecności gazu w powietrzu) i gazowe.
3. Zakończyć pracę sprzętu komputerowego oraz zabezpieczyć dane informatyczne przed dostępem osób niepowołanych.
4. Przygotować do ewakuacji /zabezpieczyć/ ważne, wcześniej wytypowane mienie, dokumenty, pieczęcie, środki finansowe itp.
5. Pozamykać okna (nie dotyczy sytuacji wyczuwalnej obecności gazu w powietrzu).
6. Wytypowane osoby do działań zabezpieczających ewakuację winny przystąpić do wykonywania przypisanych im zadań.
7. Wszystkie osoby powinny przystąpić do ewakuacji postępując zgodnie z postępującymi zaleceniami i udać się na wyznaczone miejsce ewakuacji – plac przed szkołą.
8. Rzeczy osobiste z sali lekcyjnej i szatni (szczególnie tornistry, plecaki) zabieramy wyłącznie po zarządzeniu ewakuacji w wyniku alarmu bombowego. Ułatwi to Policji zadanie poszukiwania bomby, eliminując konieczność sprawdzania tychże tornistrów i plecaków.
9. Nie zamykać pomieszczeń.
10. Wychowawcy /nauczyciele/ informują dyrektora (osobę kierującą ewakuacją) o opuszczeniu klas przez uczniów/dzieci.
11. Wychowawcy /nauczyciele/ na miejscu ewakuacji sprawdzają obecność i przekazują informację do nadzorującego ewakuację, osobiście lub dzwoniąc na nr telefonu prowadzącego ewakuację

12. Na miejscu ewakuacji nauczyciel i uczniowie/dzieci przebywają do czasu otrzymania stosownej informacji, co do powrotu i kontynuacji nauki lub jej zakończenia.

➤ **Dyrektor lub osoba wyznaczona przez dyrektora**

1. Podejmuje decyzję o zakresie ewakuacji /pełnej lub częściowej/.
2. Nadzoruje przestrzeganie ustaleń zawartych w niniejszej procedurze.
3. Nakazuje powiadomienie specjalistycznych służb ratowniczych.
4. Nakazuje uruchomienie elementów zabezpieczenia procesu ewakuacji w szczególności: otwarcie wyjść ewakuacyjnych, transport, załadunek i ochrona dokumentacji, zabezpieczenie instalacji gazowej, wodnej i elektrycznej.
5. Wprowadza zakaz wejścia i wjazdu na teren obiektu dla osób postronnych.
6. Zarządza ewakuację prywatnych pojazdów personelu z terenu zagrożonego lub z miejsc utrudniających użycie sprzętu ratowniczego.
7. Organizuje i kieruje akcją ratowniczą do czasu przybycia służb profesjonalnych.
8. Nadzoruje/określa miejsce deponowania/składowania ewakuowanego mienia.
9. Współdziała ze specjalistycznymi służbami ratowniczymi /PSP, Policją, Pogotowiem Ratunkowym, Pogotowiem Gazowym itp./

➤ **Pracownik obsługi wyznaczony przez dyrektora**

Wstrzymuje wejście na teren szkoły.

➤ **Sekretariat:** Zgodnie z decyzją dyrektora szkoły powiadamia:

- Służbę dyżurną Policji tel. nr **997 lub tel. 112**
- Służbę dyżurną PSP tel. nr **998**
- Pogotowie Ratunkowe tel. nr **999**
- Pogotowie Gazowe tel. nr **991**
- Pogotowie Energetyczne tel. nr **992** oraz inne służby w zależności od potrzeb.

➤ **Wychowawcy klas – nauczyciele:**

1. Ogłaszają alarm dla uczniów /klas/.
2. Nakazują opuszczenie budynku.

3. Nadzorują przebieg ewakuacji utrzymując porządek, przeciwdziałając bieganiu i udzielaniu się uczniom/dzieciom/ niepotrzebnych i niepożądanych emocji.
4. Sprawdzają czy wszyscy uczniowie /dzieci/ opuściły zagrożony budynek.
5. Nadzorują zabezpieczenie /ewakuację/ ważnego mienia i dokumentów.

➤ **Wyznaczony przez dyrektora nauczyciel**

1. Nadzoruje usunięcie samochodów w sytuacji, gdy blokowałyby dojazd wozów bojowych służb ratowniczych do budynku.
2. Przekazuje na miejsce ewakuacji informację o zakończeniu ewakuacji.

➤ **Pracownicy zatrudnieni w szkole**

1. W każdym z przypadków wymagających ewakuacji należy postępować zgodnie z planem ewakuacji oraz ewakuować się drogami ewakuacyjnymi określonymi w procedurze.
2. Informować kierującego ewakuacją o podejmowanych w toku ewakuacji decyzjach wymuszających korygowanie ustalonych wcześniej procedur, koniecznych w wyniku nieprzewidywalnego rozwoju sytuacji.
3. W przypadku zagrożenia lub wystąpienia skażenia chemicznego /NSCh – Niebezpieczne Substancje Chemiczne/ w zależności od zaistniałej sytuacji należy postępować zgodnie z zaleceniami /pozostać na miejscu uszczelniając pomieszczenie lub ewakuować się/.

➤ **Obowiązki wychowawców klas / sekretariatu/**

1. Sekretariat ma obowiązek posiadać wykaz ważnych dokumentów, urządzeń, pieczęci itp., które mają być zabezpieczone /ewakuowane/.
2. Posiadać przygotowane pojemniki na dokumenty, pieczęcie itp.
3. Wychowawcy klas mają obowiązek przeszkolić uczniów/dzieci/ w zakresie organizacji i przebiegu ewakuacji.
4. Przeprowadzić próbną ewakuację w klasach w ramach godzin wychowawczych lub innych zajęć dodatkowych.

XL Procedura postępowania w przypadku zagrożenia chorobą zakaźną.

1. Nauczyciel po otrzymaniu np. od rodziców /prawnych opiekunów/ lub z mediów informacji o stanie zagrożenia epidemicznego lub w sytuacji stwierdzenia symptomów/ choroby zakaźnej u wychowanka :

- 1) w przypadku przyprowadzenia dziecka z podejrzeniem /stwierdzoną/ chorobą zakaźną odmawia przyjęcia dziecka do szkoły,
- 2) bezzwłocznie powiadamia o podejrzeniu lub stwierdzeniu choroby zakaźnej dyrektora szkoły.

2. Dyrektor szkoły najszybciej po otrzymaniu wiadomości od nauczyciela:

- 1) potwierdza/ konsultuje wiadomość z lekarzem (jeśli to możliwe) oraz z dyżurującym inspektorem sanitarnym;
- 2) informuje o stwierdzonej chorobie i podjętych działaniach:
 - a) SANEPID, celem ustalenia z dyżurującym inspektorem sanitarnym sposobu postępowania, ewentualnej decyzji co do koniecznych zmian w organizacji pracy szkoły i czasookresu tych zmian,
 - b) Kuratora Oświaty o stwierdzonym zaistnieniu choroby w szkole, o zagrożeniach i kierunkach podjętych działań, zakresie organizacji pracy szkoły – stosownie do w zakresie merytorycznego ustaleń z inspektorem sanitarnym i wydanych przez niego decyzji,
 - c) Organ Prowadzący,
 - d) Rodziców /prawnych opiekunów/ wszystkich dzieci uczęszczających do szkoły.

3. Dyrektor szkoły:

- 1) prowadzi dokumentację na okoliczność zdarzeń,
- 2) przygotowuje informację dla rodziców przy współpracy SANEPID-u,
- 3) organizuje (w razie ustaleń z inspektorem sanitarnym) spotkanie z rodzicami dzieci z udziałem lekarza chorób zakaźnych i /lub/ pracownikiem Państwowej Stacji Sanitarno –Epidemiologicznej.

4. Nauczyciel żąda od rodziców/prawnych opiekunów wychowanka, powracającego po przebytej chorobie zakaźnej zaświadczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań do

uczęszczania dziecka do szkoły po przebytej chorobie. W przypadku braku zaświadczenia odmawia przyjęcia dziecka, informuje o tym fakcie dyrektora.

5. Zabrania się nauczycielowi, pracownikom szkoły podawania leków, u których stwierdzono symptomy choroby zakaźnej lub chorobę.

6. Załącznikiem do procedury jest wykaz zakażeń i chorób zakaźnych określonych w: Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2008 r. Nr 234 poz. 1570, 2009 r. Nr 76, poz. 641)

Załącznik nr1

WYKAZ ZAKAŻEŃ I CHOROÓB ZAKAŻNYCH

- 1) bakteryjne zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych;
- 2) bąblowica i wągrzyca;
- 3) biegunki o etiologii infekcyjnej lub nieokreślonej u dzieci do lat 2;
- 4) błonica;
- 5) borelioza z Lyme;
- 6) bruceloza;
- 7) chlamydiozy i inne zakażenia nierzęzątkowe układu moczopłciowego;
- 8) cholera;
- 9) choroba Creutzfeldta-Jakoba i inne encefalopatie gąbczaste;
- 10) czerwonka bakteryjna;
- 11) dur brzuszny i zakażenia pałeczkami durowymi;
- 12) dur wysypkowy (w tym choroba Brill-Zinssera) i inne riketsjozy;
- 13) dury rzekome A, B, C i zakażenia pałeczkami rzekomodurowymi;
- 14) dżuma;
- 15) giardioza;
- 16) gorączka Q;
- 17) gruźlica i inne mykobakteriozy;
- 18) grypa (w tym ptasia grypa u ludzi);
- 19) inwazyjne zakażenia *Neisseriameningitidis*;
- 20) inwazyjne zakażenia *Streptococcus pneumoniae*;
- 21) inwazyjne zakażenia *Streptococcus pyogenes*;
- 22) inwazyjne zakażenie *Haemophilus influenzae* typ b;

- 23) jersinioza;
- 24) kampylobakterioza;
- 25) kiła;
- 26) kryptosporidioza;
- 27) krztusiec;
- 28) legioneloza;
- 29) leptospirozy;
- 30) listerioza;
- 31) nagminne zapalenie przyusznic (świnka);
- 32) nosacizna;
- 33) odra;
- 34) ornitozy;
- 35) ospa prawdziwa;
- 36) ospa wietrzna;
- 37) ostre zapalenie rogów przednich rdzenia kręgowego (choroba Heinego-Medina) oraz inne ostre porażenia wiotkie, w tym zespół Guillaina-Barré;
- 38) płonnica;
- 39) pryszczycza;
- 40) różyczka i zespół różyczki wrodzonej;
- 41) rzeżączka;
- 42) salmonelozy inne niż wywołane przez pałeczki Salmonella Typhi i Salmonella Paratyphi A, B, C oraz zakażenia przez nie wywołane;
- 43) tężec;
- 44) toksoplazmoza wrodzona;
- 45) tularemia;
- 46) wąglik;
- 47) wirusowe gorączki krwotoczne, w tym żółta gorączka;
- 48) wirusowe zapalenia wątroby (A, B, C, inne) oraz zakażenia wywołane przez wirusy zapalenia wątroby typu B i C;
- 49) wirusowe zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, mózgu i rdzenia (z wyłączeniem wścieklizny);
- 50) włośnica;

- 51) wścieklizna;
- 52) zakażenia i zatrucia pokarmowe o etiologii infekcyjnej nieustalonej;
- 53) zakażenia szpitalne;
- 54) zakażenia wirusem zachodniego Nilu;
- 55) zakażenie ludzkim wirusem niedoboru odporności (HIV) i zespół nabytego niedoboru odporności (AIDS);
- 56) zatrucie jadem kiełbasianym (botulizm);
- 57) zespół hemolityczno-mocznicowy i inne postaci zakażenia enterokrwotocznymi i werocytotoksycznymi pałeczkami *Escherichia coli* (EHEC);
- 58) zespół ostrej niewydolności oddechowej (SARS);
- 59) zimnica (malaria)

XLI. Procedura kontaktowania się z mediami.

1. Kontakt z mediami w sytuacji kryzysowej odbywa się w formie oficjalnych komunikatów.
2. W przygotowaniu oficjalnych komunikatów bierze udział dyrektor szkoły po konsultacji z Gronem pedagogicznym,
3. Tylko dyrektor lub wyznaczona przez dyrektora osoba kontaktuje się z mediami, przekazuje niezbędne informacje.
4. Pozostali pracownicy szkoły nie udzielają informacji o kryzysie, nie wyrażają swoich opinii publicznie do czasu oficjalnego zakończenia sprawy.
5. Należy wyznaczyć miejsce oraz godzinę, gdzie będą udzielane informacje dotyczące zdarzenia.
6. Na zapytania ze strony mediów należy odpowiadać natychmiast, przekazując jedynie pewne informacje, unikając domysłów na temat prawdopodobnych przyczyn sytuacji kryzysowej.
7. W miarę możliwości należy zwołać konferencję prasową, której przewodniczy dyrektor szkoły lub osoba przez niego upoważniona.

XLII. Procedury postępowania z dzieckiem przewlekle chorym w szkole

Opracowano na podstawie publikacji „One są wśród nas” zamieszczonych na stronie internetowej MEN

W sytuacji, gdy w szkole jest uczeń przewlekle chory, nauczyciel powinien:

Pozyskać od rodziców (opiekunów prawnych) ucznia szczegółowe informacje na temat jego choroby oraz wynikających z niej ograniczeń w funkcjonowaniu;

Zorganizować szkolenie kadry pedagogicznej i pozostałych pracowników szkoły w zakresie postępowania z chorym dzieckiem na co dzień oraz w sytuacji zaostrzenia objawów czy ataku choroby;

W porozumieniu z pielęgniarką lub lekarzem, wspólnie z pracownikami szkoły opracować procedury postępowania w stosunku do każdego chorego ucznia, zarówno na co dzień, jak i w przypadku zaostrzenia objawów czy ataku choroby.

Procedury te mogą uwzględniać m.in. przypominanie lub pomoc w przyjmowaniu leków, wykonywaniu pomiarów poziomu cukru, regularnym przyjmowaniu posiłków, sposób reagowania itp. Powinny też określać formy stałej współpracy z rodzicami (opiekunami) tego dziecka oraz zobowiązanie wszystkich pracowników placówki do bezwzględnego ich stosowania;

Wspólnie z nauczycielami i specjalistami zatrudnionymi w szkole dostosować formy pracy dydaktycznej, dobór treści i metod oraz organizację nauczania do możliwości psychofizycznych tego ucznia, a także objąć go różnymi formami pomocy psychologiczno-pedagogicznej;

W przypadku nasilenia choroby u dziecka podczas pobytu w szkole dyrektor lub nauczyciel niezwłocznie informuje o zaistniałej sytuacji rodziców lub prawnych opiekunów.

DZIECKO Z ASTMĄ

Astma oskrzelowa jest najczęstszą przewlekłą chorobą układu oddechowego u dzieci. Istotą astmy jest przewlekły proces zapalny toczący się w drogach oddechowych, który prowadzi do zwiększonej skłonności do reagowania skurczem na różne bodźce i pojawienia się objawów choroby.

OBJAWY Jednym z podstawowych objawów jest duszność jako subiektywne uczucie braku powietrza spowodowane trudnościami w jego swobodnym przechodzeniu przez zwężone drogi oddechowe. Gdy duszność jest bardzo nasiloną możemy zauważyć, że usta dziecka a także inne części ciała są zasinione. Konsekwencją zwężenia oskrzeli jest pojawienie się świszczącego oddechu. Częstym objawem astmy oskrzelowej jest kaszel. Najczęściej jest to kaszel suchy, napadowy, bardzo męczący.

PRZYCZYNY ATAKU Zaostrzenie astmy może być wywołane przez: kontakt z alergenami, na które uczulone jest dziecko, kontakt z substancjami drażniącymi drogi oddechowe, wysiłek fizyczny, zimne powietrze, dym tytoniowy, infekcje.

POSTĘPOWANIE:

W przypadku wystąpienia duszności należy podać dziecku wziewny lek rozkurczający oskrzela zgodnie z zaleceniem lekarza. W przypadku objawów ciężkiej duszności należy podać jednocześnie 2 dawki leku w aerozolu w odstępie 10-20 sekund. Po wykonaniu pierwszej inhalacji należy powiadomić rodziców dziecka o wystąpieniu zaostrzenia. W przypadku duszności o dużym nasileniu powinno się wezwać Pogotowie Ratunkowe. W czasie oczekiwania na przyjazd karetki pogotowia dziecko wymaga ciągłego nadzoru osoby dorosłej. Dodatkowo bardzo ważne jest zapewnienie dziecku spokoju oraz odizolowanie od osób trzecich.

NAKAZY:

Częste wietrzenie sal lekcyjnych. Dziecko, które ma objawy po wysiłku, powinno przed lekcją wychowania fizycznego przyjąć dodatkowy lek. Ćwiczenia fizyczne należy zaczynać od rozgrzewki. W przypadku wystąpienia u dziecka objawów duszności należy przerwać wykonywanie wysiłku i pozwolić dziecku zażyć środek rozkurczowy.

ZAKAZY:

Chorzy uczniowie nie powinni uczestniczyć w pracach porządkowych. W okresie pylenia roślin dzieci z pyłkowicą nie mogą ćwiczyć na wolnym powietrzu oraz nie powinny uczestniczyć w planowanych wycieczkach na pola, łąki itp.

Astma oskrzelowa wyklucza biegi na długich dystansach, wymagających długotrwałego, ciągłego wysiłku. W klasach, gdzie odbywają się lekcje nie powinno być zwierząt futerkowych.

OGRANICZENIA :

Uczeń z astmą może okresowo wymagać ograniczenia aktywności fizycznej i dostosowania ćwiczeń do stanu zdrowia. Dziecko uczulone na pokarmy powinno mieć adnotacje od rodziców, co może jeść w sytuacjach, które mogą wywołać pojawienie się objawów uczulenia.

OBSZARY DOZWOLONE I WSKAZANE DLA DZIECKA

Dzieci chore na astmę powinny uczestniczyć w zajęciach z wychowania fizycznego. wysportowane dziecko lepiej znosi okresy zaostrzeń choroby.

Uczeń z astmą nie powinien być trwale eliminowany z zajęć z wychowania fizycznego.

Dzieci z astmą mogą uprawiać biegi krótkie, a także gry zespołowe.

Dzieci z astmą mogą uprawiać gimnastykę i pływanie.

Dzieci z astmą mogą uprawiać większość sportów zimowych. Bardzo ważny jest dobry kontakt szkoły z rodzicami, po to, aby wspólnie zapewnić dziecku bezpieczne warunki nauki i pobytu w szkole. Pozwoli to zmniejszyć nadopiekuńczość rodziców a dziecku rozwijać samodzielność i zaufanie do własnych możliwości i umiejętności. Tylko współdziałanie szkoły z rodzicami i lekarzem prowadzącym pomoże prawidłowo funkcjonować dziecku z astmą oskrzelową w środowisku, gdzie spędza wiele godzin w ciągu dnia.

DZIECKO Z CUKRZYCĄ

Cukrzyca to grupa chorób metabolicznych charakteryzujących się hiperglikemią (wysoki poziom glukozy we krwi – większy od 250mg%). Obecnie w Polsce wśród dzieci i młodzieży dominuje cukrzyca typu 1 – ten typ cukrzycy ma podłoże genetyczne i autoimmunologiczne. Cukrzyca nie jest chorobą zakaźną, nie można się nią zarazić przez kontakt z osobą chorą. Najczęstsze objawy to wzmożone pragnienie, częste oddawanie moczu oraz chudnięcie. W chwili obecnej, w warunkach pozaszpitalnych, jedynym skutecznym sposobem podawania insuliny jest wstrzykiwanie jej do

podskórnej tkanki tłuszczowej (za pomocą pena, pompy). Cukrzyca nie jest chorobą, która powinna ograniczać jakiegokolwiek funkcjonowanie ucznia, tylko wymaga właściwej samokontroli i obserwacji. Ćwiczenia fizyczne, sport i rekreacja połączone z ruchem są korzystne dla dzieci chorych na cukrzycę. Wspierają prawidłowy rozwój emocjonalny i społeczny, pomagają rozwijać samodyscyplinę, gratyfikują, dają przyjemność i satysfakcję. Najważniejszym problemem przy wykonywaniu wysiłku fizycznego u dzieci z cukrzycą jest ryzyko związane z wystąpieniem hipoglikemii (niedocukrzenia stężenie glukozy we krwi mniejsze niż 60 mg%). Do działań w ramach samokontroli należą: badanie krwi i moczu, zapisywanie wyników badań, prawidłowa interpretacja wyników badań, prawidłowe komponowanie posiłków, prawidłowe i bezpieczne wykonywanie wysiłku fizycznego, obserwacja objawów jakie pojawiają się przy hipoglikemii i hiperglikemii. W każdej szkole powinien znajdować się „kącik” dla ucznia z cukrzycą, czyli ustronne miejsce, w którym dziecko z cukrzycą będzie mogło spokojnie, bezpiecznie i higienicznie wykonać badanie krwi oraz wykonać wstrzyknięcie insuliny.

OBJAWY HIPOGLIKEMII – niedocukrzenia:

Bładość skóry, nadmierna potliwość, drżenie rąk.

Ból głowy, ból brzucha.

Szybkie bicie serca.

Uczucie silnego głodu/wstręt do jedzenia.

Oslabienie, zmęczenie

Problemy z koncentracją, zapamiętywaniem.

Chwiejność emocjonalna, nietypowe zachowanie dziecka.

Napady agresji lub wesołkowatości.

Ziewanie/senność.

Zaburzenia mowy, widzenia i równowagi.

Zmiana charakteru pisma.

Uczeń nielogicznie odpowiada na zadawane pytania.

Kontakt ucznia z otoczeniem jest utrudniony lub traci przytomność.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII LEKKIEJ – dziecko jest przytomne, w pełnym kontakcie, współpracuje z nami, spełnia polecenia:

Sprawdzić poziom glukozy we krwi potwierdzając niedocukrzenie.

Podać węglowodany proste (sok owocowy, coca-cola, cukier spożywczy rozpuszczony w wodzie lub herbacie, glukoza w tabletkach, płynny miód.

NIE WOLNO Zastępować węglowodanów prostych słodyczami zawierającymi tłuszcze, jak np. czekolada, ponieważ utrudniają one wchłanianie glukozy z przewodu pokarmowego).

Ponownie oznaczyć glikemię po 10-15 minutach.

Zawsze należy dążyć do ustalenia przyczyny niedocukrzenia.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII ŚREDNIO – CIĘŻKIEJ – dziecko ma częściowe zaburzenia świadomości, pozostaje w ograniczonym kontakcie z nami, potrzebuje 3 bezwzględnej pomocy osoby drugiej:

Oznaczyć glikemię i potwierdzić niedocukrzenie.

Jeżeli dziecko może połykać podać do picia płyn o dużym stężeniu cukru (np. 3-5 kostek cukru rozpuszczonych w ½ szklanki wody, coli, soku).

Jeżeli dziecko nie może połykać postępujemy tak jak w przypadku glikemii ciężkiej.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPOGLIKEMII CIĘŻKIEJ – dziecko jest nieprzytomne, nie ma z nim żadnego kontaktu, nie reaguje na żadne bodźce, może mieć drgawki.

Dziecku, które jest nieprzytomne **NIE WOLNO** podawać niczego do picia ani do jedzenia do ust!!!

Układamy dziecko na boku.

Wstrzykujemy domięśniowo glukagon, jest to zastrzyk ratujący życie.

Wzywamy pogotowie ratunkowe.

Kontaktujemy się z rodzicami dziecka.

Dopiero gdy dziecko odzyska przytomność (po podaniu glukagonu powinno odzyskać przytomność po kilkunastu minutach) i jeżeli dziecko będzie w dobrym kontakcie można mu podać węglowodany doustnie (sok, cola, tabl. glukozy).

U dzieci leczonych pompą:

Zatrzymaj pompę.

Potwierdź hipoglikemię.

Jeżeli dziecko jest przytomne podaj węglowodany proste.

Odczekaj 10-15 minut i zbadaj ponownie poziom glukozy we krwi, jeżeli nie ma poprawy podaj ponownie cukry proste.

Jeżeli objawy ustąpią i kontrolny pomiar glikemii wskazuje podnoszenie się stężenia glukozy, włącz pompę i podaj kanapkę lub inne węglowodany złożone.

Jeżeli dziecko jest nieprzytomne lub ma drgawki połóż je w pozycji bezpiecznej, podaj domięśniowo zastrzyk z glukagonu i wezwij karetkę pogotowia. Po epizodzie hipoglikemii nie zostawiaj dziecka samego! Dziecko nie może podejmować wysiłku fizycznego dopóki wszystkie objawy hipoglikemii nie ustąpią!

OBJAWY HIPERGLIKEMII

Wzmózone pragnienie, potrzeba częstego oddawania moczu.

Rozdrażnienie, zaburzenia koncentracji.

Złe samopoczucie, osłabienie, przygnębienie, apatia. Jeżeli do ww. objawów dołączają: ból głowy, ból brzucha, nudności i wymioty, ciężki oddech. może to świadczyć o rozwoju kwasicy cukrzycowej. Należy wtedy bezzwłocznie:

Zbadać poziom glukozy.

Skontaktować się z rodzicami lub wezwać pogotowie.

POSTĘPOWANIE PRZY HIPERGLIKEMII

Podajemy insulinę (tzw. dawka korekcyjna),

Uzupełniamy płyny (dziecko powinno dużo pić, przeciętnie 1litr w okresie 1,5-2 godz., najlepszym płynem jest niegazowana woda mineralna),

Samokontrola (badanie moczu na obecność cukromoczu i ketonurii, po około 1 godz. należy dokonać kontrolnego pomiaru glikemii),

W razie stwierdzenia hiperglikemii dziecko nie powinno jeść, dopóki poziom glikemii nie obniży się.

Niezbędny szkolny, czyli co uczeń z cukrzycą zawsze powinien mieć ze sobą w szkole:

Pen – „wstrzykiwacz” z insuliną.

Pompę insulinową, jeżeli jest leczone przy pomocy pompy.

Nakłuwacz z zestawem igieł.

Glukometr z zestawem pasków oraz gazików.

Plastikowy pojemnik na zużyte igły i paski.

Drugie śniadanie lub dodatkowe posiłki przeliczone na wymienniki np. przeznaczone na „zabezpieczenie” zajęć wf w danym dniu.

Dodatkowe produkty – soczek owocowy, tabletki z glukozą w razie pojawienia się objawów hipoglikemii.

Telefon do rodziców.

Informację w postaci kartki lub bransoletki na rękę, która informuje, że dziecko choruje na cukrzycę.

Glukagon (zestaw w pomarańczowym pudełku).

Szkolny kodeks praw dziecka z cukrzycą – każdemu dziecku z cukrzycą typu 1 należy zapewnić w szkole:

Możliwość zmierzenia poziomu glukozy na glukometrze w dowolnym momencie – także w trakcie trwania lekcji.

Możliwość podania insuliny.

Możliwość zmiany zestawu infuzyjnego w przypadku leczenia osobista pompą insulinową w odpowiednich warunkach zapewniających bezpieczeństwo i dyskrecję.

Właściwe leczenie niedocukrzenia zgodnie ze schematem ustalonym z pielęgniarką szkolną i rodzicami dziecka.

Możliwość spożycia posiłków o określonej godzinie, a jeśli istnieje taka potrzeba, nawet w trakcie trwania lekcji.

Możliwość zaspokojenia pragnienia oraz możliwość korzystania z toalety, także w czasie trwania zajęć lekcyjnych.

Możliwość uczestniczenia w pełnym zakresie w zajęciach wychowania fizycznego oraz różnych zajęciach pozaszkolnych, np. wycieczkach turystycznych, zielonych szkołach.

DZIECKO Z PADACZKĄ

Padaczką określamy skłonność do występowania nawracających, nie prowokowanych napadów. Napadem padaczkowym potocznie nazywamy napadowo występujące zaburzenia w funkcjonowaniu mózgu objawiające się widocznymi zaburzeniami, zwykle ruchowymi. Niekiedy jedynym widocznym objawem napadu są kilkusekundowe zaburzenia świadomości. Napady padaczkowe dzieli się na napady pierwotnie uogólnione oraz napady częściowe (zlokalizowane). Napady pierwotnie uogólnione

Napady nieświadomości, najczęściej kilkusekundowa utrata kontaktu z otoczeniem. Atypowym napadom nieświadomości mogą towarzyszyć mruganie lub gwałtowne ruchy o niewielkim zakresie w obrębie ust.

Napady atoniczne – napad spowodowany nagłym i krótkotrwałym obniżeniem napięcia mięśniowego w określonych grupach mięśni.

Napady toniczne – występuje głównie u małych dzieci zazwyczaj podczas zasypiania lub budzenia; charakteryzuje się nagłym, symetrycznym wzrostem napięcia mięśni w obrębie kończyn i tułowia.

Napady toniczno-kloniczne – w fazie tonicznej dochodzi do nagłej utraty przytomności, skurczu mięśni, zatrzymania oddechu; faza kloniczna charakteryzuje się rytmicznymi, gwałtownymi skurczami mięśni kończyn i tułowia, następnie przechodzi w kilkuminutową śpiączkę.

Napady kloniczne – napady głównie u niemowląt i małych dzieci, częściej w przebiegu gorączki, cechują je symetryczne skurcze mięśni kończyn występujące seriami.

Napady miokloniczne – charakteryzują się gwałtownymi synchronicznymi skurczami mięśni szyi, obręczy barkowej, ramion i ud przy względnie zachowanej świadomości chorego.

Napady częściowe

Napady częściowe z objawami prostymi –świadomość w czasie napadów jest na ogół zachowana, zwykle napady dotyczą określonej okolicy np. ręki lub ust.

Napady częściowe z objawami złożonymi – niektórym napadom mogą towarzyszyć zaburzenia świadomości o charakterze omamów i złudzeń; pacjent ma wrażenie, że już znajdował się w danej sytuacji życiowej lub przeciwnie, że nie zna sytuacji i przedmiotów, z którymi w rzeczywistości się już stykał, do tego typu napadów zaliczane są także napady psychoruchowe z towarzyszącymi im różnymi automatyzmami (cmokanie), u dzieci mogą niekiedy występować napady nietypowe, manifestujące się klinicznie bólami brzucha, głowy, omdleniami, napadami lęku itp.

Napady częściowe wtórnie uogólnione – rozpoczyna się zwykle od napadowych mioklonicznych lub klonicznych skurczów ograniczonych do określonych grup mięśni, aby następnie rozprzestrzenić się i doprowadzić do wtórnie uogólnionego napadu toniczno-klonicznego (tzw. napadu dużego).

Zespoły padaczkowe wieku dziecięcego – zespół Westa, zespół Lennoxa-Gastauta, dziecięca padaczka nieświadomości (piknolepsja), padaczka Rolanda, młodzieńcza padaczka nieświadomości, zespół Janza, padaczka odruchowa, omdlenia odruchowe, napady rzekomopadaczkowe. Leczenie padaczki jest procesem przewlekłym, wymaga systematycznego, codziennego podawania leków. Nagłe przerwanie leczenia, pominięcie którejś dawki, może zakończyć się napadem lub stanem padaczkowym. Z tego powodu tak ważne jest aby pacjent mógł systematycznie przyjmować leki. W trakcie włączania leczenia lub jego modyfikacji dziecko może wykazywać objawy senności, rozdrażnienia, zawrotów głowy.

W RAZIE WYSTĄPIENIA NAPADU NALEŻY

Przede wszystkim zachować spokój.

Ułożyć chorego w bezpiecznym miejscu w pozycji bezpiecznej, na boku.

Zabezpieczyć chorego przed możliwością urazu w czasie napadu – zdjąć okulary, usunąć z ust ciała obce, podłożyć coś miękkiego pod głowę.

Asekurować w czasie napadu i pozostać z chorym do odzyskania pełnej świadomości.

NIE WOLNO

Podnosić pacjenta.

Krępować jego ruchów.

Wkładać czegokolwiek między zęby lub do ust.

Pomoc lekarska jest potrzebna, jeżeli był to pierwszy napad w życiu lub napad trwał dłużej niż 10 minut albo jeśli po napadzie wystąpiła długo trwająca gorączka, sugerująca zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych.

Dzieciom chorym na padaczkę trudniej jest wykorzystać w pełni swoje możliwości edukacyjne z przyczyn medycznych i społecznych. Narażone są na wyższy poziom stresu wynikający z obawy przed napadem i komentarzami, stąd też częściej występują u nich cechy zespołu nadpobudliwości psychoruchowej, trudności w czytaniu i pisaniu oraz inne trudności szkolne. W razie narastających trudności szkolnych, trzeba zapewnić dziecku możliwość douczania, zorganizować odpowiednio czas na naukę, z częstymi przerwami na odpoczynek, modyfikować i zmieniać sposoby przyswajania wiadomości szkolnych. Nie należy z zasady zwalniać dziecka z zajęć wychowania fizycznego ani z zabaw i zajęć ruchowych w grupie rówieśników. Należy jedynie dbać o to, aby nie dopuszczać do nadmiernego obciążenia fizycznego i psychicznego. Gdy zdarzają się napady, dziecko powinno mieć zapewnioną opiekę w drodze do i ze szkoły.

DZIECKO PRZEWLEKLE CHORE

Choroba przewlekła to proces patologiczny trwający ponad 4 tygodnie, cechujący się brakiem nasilonych objawów chorobowych. Długotrwała choroba i częste hospitalizacje mogą okresowo uniemożliwiać choremu dziecku przebywanie w grupie rówieśników, a także zaspokajanie wielu ważnych potrzeb psychicznych, fizycznych i społecznych. Przeciwdziałanie niekorzystnym skutkom choroby przewlekłej, polega między innymi na udzielaniu dziecku i jego rodzinie pomocy w budowaniu nowej koncepcji życia z chorobą i pomimo choroby. Odbudowa poczucia bezpieczeństwa jest jednym z najważniejszych zadań osób pomagających choremu dziecku i jego rodzinie. Dziecko może czuć się mniej bezradne i zagubione, gdy ma okazję do odnoszenia sukcesów i poradzenia sobie z trudnymi sytuacjami. Zatem dostrzeganie i eksponowanie osiągnięć dziecka, chwalenie go za nie i nagradzanie jest jednym z kierunków pomagania mu w pokonywaniu poczucia bezradności. Drugi ważny kierunek to uczenie dziecka

nowych umiejętności- zarówno tych przydatnych w pokonywaniu trudności związanych z chorowaniem, jak i tych otwierających mu nowe, wolne od ograniczeń pola aktywności, poszerzających jego „obszar wolności”. Szkoła pełni w życiu chorego dziecka szczególną rolę. Jest to miejsce, w którym może się ono uczyć i bawić, rozwijać swoje zdolności i umiejętności, może przeżywać radość i dumę ze swojej aktywności, a także budować dobre relacje z innymi dziećmi. Obecność przyjaznych nauczycieli i rówieśników jest bardzo ważna dla prawidłowego rozwoju emocjonalnego i społecznego chorego dziecka. Niezwykle ważne jest przekazanie nauczycielom informacji o wpływie choroby dziecka na funkcjonowanie psychiczne, fizyczne i społeczne ucznia. Niektóre leki mogą działać pobudzająco a inne usypiająco. Może to mieć wpływ na zachowanie się dziecka lub możliwość efektywnego uczenia się. Dzięki informacjom od rodziców i lekarzy, nauczyciel może poznać chorobę dziecka w takim zakresie, aby w razie potrzeby, w odpowiednim czasie, udzielić mu niezbędnej pomocy i wsparcia oraz zapewnić bezpieczne warunki na terenie szkoły. Także dostosować sposoby komunikowania się oraz sposoby i formy nauczania do potrzeb i aktualnych możliwości chorego dziecka. Wzajemne kontakty pomiędzy szkołą i rodzicami powinny być stałe i systematyczne, oparte na zaufaniu, spokojnej, wzajemnej wymianie informacji oraz współpracy i zrozumieniu.

Główne sposoby pomocy przewlekle choremu dziecku możliwe do zrealizowania na terenie szkoły:

zapewnienie poczucia bezpieczeństwa psychicznego i fizycznego,
pomoc w pokonywaniu trudności, uczenie nowych umiejętności,
budowanie dobrego klimatu i przyjaznych relacji klasowych,
przygotowanie uczniów zdrowych na spotkanie chorego kolegi,
traktowanie chorego dziecka jako pełnoprawnego członka klasy,
uwrażliwianie dzieci zdrowych na potrzeby i przeżycia dziecka chorego,
uwrażliwianie dziecka chorego na potrzeby i przeżycia innych uczniów,
motywowanie do kontaktów i współdziałania z innymi dziećmi,
rozwijanie zainteresowań, samodzielności dziecka,
dostarczanie wielu możliwości do działania i osiągnięcia sukcesów,
motywowanie do aktywności.

Opracował zespół w składzie:

Jolanta Wójcik

Teresa Zgolińska

Anna Czubacka

Marta Wawrzycka

Patrycja Stefaniak

Monika Jakubaszek

Iwona Szuplewska